

Број: 17-14-1-1480-2/14
Сарајево, 30. јуни 2014. године

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 30-06-2014			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01.02.05-2752/14			

B

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам, ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум о финансирању у вези са припремном активности за очување и обнављање културног наслеђа у конфликтним подручјима на Западном Балкану за 2012. годину између Босне и Херцеговине и Европске комисије (централизовани менаџмент). Споразум је потписан 22. октобра 2013. године у Бриселу и 05. децембра 2013. године у Сарајеву, а потписала га је, у име Босне и Херцеговине, гђа Невенка Савић, директорица Дирекције за европске интеграције БиХ,

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Борис Буха

Ljiljana Misovic

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-32-05-5-10739/14
Datum: 18.06.2014.godine

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO	27-06-2014	20
PREDSJEDNIK	17-1	1480-1
PREDSJEDNIK		
PREDSJEDNIK		

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

SARAJEVO

Predmet: Prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment), d o s t a v l j a s e.

U prilogu akta dostavljamo prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment) potpisan 22.10.2013.godine u Briselu i 05.12.2013.godine u Sarajevu na engleskom jeziku.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 100. sjednici, održanoj 10.06.2014. godine utvrdilo prijedlog odluke o ratifikaciji predmetnog Sporazuma, čiji zaključak dostavljamo u prilogu akta.

Molimo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine da donese odluku o ratifikaciji Sporazuma o finansiranju u vezi sa pripremnom aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012.godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije (Centralizirani menadžment).

S poštovanjem,

MINISTAR

Zlatko Lagumdžija

Pismeni prijevod na bosanski jezik

SPORAZUM O FINANSIRANJU

**U VEZI S PRIPREMNOM AKTIVNOSTI ZA OČUVANJE I
OBNAVLJANJE KULTURNOG NASLIJEĐA U
KONFLIKTNIM PODRUČJIMA NA ZAPADNOM
BALKANU ZA 2012. GODINU**

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

Datiran

(Centralizirani menadžment)

SADRŽAJ

Predgovor

- 1. Program**
- 2. Implementacija programa**
- 3. Strukture i vlasti s odgovornostima**
- 4. Finansiranje**
- 5. Ugovorni rok**
- 6. Rokovi za izvršenje ugovora**
- 7. Isplata rokova**
- 8. Zatvaranje programa**
- 9. Porezi, carina i drugi finansijski troškovi**
- 10. Kvalificiranost rashoda**
- 11. Zadržavanje dokumenta**
- 12. Transparentnost**
- 13. Sprečavanje nepravilnosti, prevara i korupcije**
- 14. Nadzor, kontrola i revizija od Komisije i Suda revizora**
- 15. Nadoknada novčanih sredstava u slučaju nepravilnosti ili prevare**
- 16. Tumačenje**
- 17. Djelimično pravno nevaženje i nenamjerni propusti**
- 18. Revizija i amandmani**
- 19. Prestanak**
- 20. Rješavanje razlika**
- 21. Obavještenja**
- 22. Broj originala**
- 23. Aneksi**
- 24. Stupanje na snagu**

Aneks A **Pripreme aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu koji je usvojila Komisija odlukom C(2012)9305 od 17. decembra 2012. godine.**

SPORAZUM O FINANSIRANJU

U VEZI S PRIPREMNOU AKTIVNOSTI ZA OČUVANJE I OBNAVLJANJE KULTURNOG NASLIJEĐA U KONFLIKTNIM PODRUČJIMA NA ZAPADNOM BALKANU ZA 2012. GODINU

IZMEĐU

BOSNE I HERCEGOVINE

I

EUROPSKE KOMISIJE

Dalje u tekstu označeni kao “Strane”, ili pojedinačno kao “Korisnik” u slučaju Bosne i Hercegovine, ili “Komisija”, u slučaju Europske komisije.

S obzirom da:

- (a) Na dan 25. oktobra 2012. godine Europski parlament i Vijeće usvojili su Uredbu (EU, Euratom) broj 966/2012¹ o finansijskoj regulaciji koja se primjenjuje na opći budžet Europske zajednice i kojim se ukida uredba Vijeća (EC, Euratom) broj 1605/2002, (u daljnjem tekstu: “Finansijska uredba broj 966/2012”).
- (b) Uredba Vijeća (EC, Euratom) broj 1605/2002² (u daljnjem tekstu: “Finansijska uredba broj 1605/2002”) se ukida s 1. januarom 2013. godine, s izuzetkom članova od 53. do 57., koji će se primjenjivati na sve obaveze nastale do 31. decembra 2013. godine.
- (c) Dana 29. oktobra 2012. godine, Komisija je usvojila Uredbu (EU, Euratom) broj 1268/2012 o pravilima primjene Uredbe (EU, Euratom) broj 966/2012 o finansijskim propisima koji se primjenjuju na opći budžet Unije (u daljnjem tekstu “Pravila primjene”)³.

¹ OJ L 298, 26.10.2012, p.1.

² OJ L 248, 16.9.2002, p.1.

³ OJ L 362, 31.12.2002, p. 1.

- (d) U skladu s članom 54. (2) (b) Finansijske uredbe broj 966/2012, izdvajanja za pripreme aktivnosti u području primjene Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Ugovora o Euratomu, čiji je cilj pripremiti prijedloge s ciljem usvajanja budućih akcija može se provesti bez osnovnog akta pod uslovom da radnje koje su namijenjene za finansiranje spadaju u nadležnosti Unije.
- (e) Uprava za budžet dodijelila je iznos od EUR 3 miliona na osnovu člana 22. 0209 budžeta Europskih zajednica za 2012. godinu za razvoj pripremnih aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba na Zapadnom Balkanu. Od užeg izbora projekata koje je predala Radna grupa za kulturu i društvo (RSKD) na petom sastanku Regionalnog vijeća za saradnju RSKD, tri projekta su izabrana 24.06. 2013. godine temeljeno na relevantnosti, utjecaju, zrelosti, nacionalnoj prioritizaciji i provedivosti.
- (f) Pomoć Europske unije u okviru pripremnih aktivnosti za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima u 2012. godini usmjerena je na podupiranje očuvanja i restauracije projekata za vrijedne kulturne i vjerske objekte (crkve, džamije, biblioteke, muzeje, spomenike, itd.), koji su oštećeni ili uništeni u ratu ili drugim političkim sukobima na Zapadnom Balkanu. Posebna pažnja treba biti usmjerena na projekte koji podržavaju proces izgradnje povjerenja uključujući različite etničke i religijske skupine u zajedničkim projektima i koji podržavaju lokalno obrazovanje i razvoj obnove znanja te vještina o visokom kvalitetu kulture.
- (g) Komisija je 17. decembra 2012. godine usvojila pripreme aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba za 2012. godinu (u daljnjem tekstu: "program"). Ovaj program treba da implementira Komisija na centraliziranoj osnovi.
- (h) Za implementaciju ovog programa neophodno je da strane zaključe finansijski ugovor, da postave uslove za uručivanje pomoći Europske unije, pravila i procedure u pogledu isplate koja se odnosi na takvu pomoć i uslove pomoći kojih će se upravljati ovom pomoći.

DOGOVORILI SU SLJEDEĆE:

1 PROGRAM

Komisija će doprinijeti, putem granta, finansiranju sljedećeg programa, koji je postavljen u Aneksu A ovog sporazuma:

Program broj: *CRIS No 2012/023-867*

Naziv projekta: *Pripremne aktivnosti za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima sukoba i na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu.*

Program se sastoji od dvije komponente:

1. Sanacija/restauracija/očuvanje lokaliteta kulturne baštine na Zapadnom Balkanu za promicanje i razvoj kulturne baštine u regiji. Ova komponenta se provodi u Albaniji, Bosni i Hercegovini i Srbiji (u daljnjem tekstu: „Države korisnice“):
 - Projekat 1 – Projekat sanacije samostana Svete Marije za muzejsku upotrebu i uređenje arheološkog lokaliteta Apolonija, Fier, koji će se provesti u Albaniji,
 - Projekat 2 – Rekonstrukcija tvrđave Kastel faza II – jedinica 2 „Kulturni centar s pratećim službama“, koji će se provesti u Bosni i Hercegovini,
 - Projekat 3 – Sanacija Franjevačkog samostana u Baču, koji će se provesti u Srbiji.

Komisija će sa svakom Državom korisnicom zaključiti Sporazum o finansiranju za određeni gore navedeni dio programa.

Ovaj Sporazum se zaključuje za dio programa koji će se provesti u Bosni i Hercegovini.

2 IMPLEMENTACIJA PROGRAMA

- (1) Program će implementirati Komisija na centraliziranoj osnovi, u smislu člana 53.a Uredbe o finansiranju broj 1605/2002.
- (2) Implementacijom dijela programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu upravljat će Delegacija Europske unije za Bosnu i Hercegovinu.
- (3) Projekat 2 će doprinijeti sanaciji historijskog lokaliteta tvrđave Kastel u Banjoj Luci, naročito kulturnom centru s pratećim službama.

Ugovor o radovima i ukupni nadzor za stabilizaciju bastiona, zidova i podzemnog arsenala na sjevernom i zapadnom dijelu kompleksa tvrđave, kao

i za rekonstrukciju tornjeva 3 i 4, i rekonstrukciju stranih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za rad ljetne pozornice. Ugovori za najvišu ukupnu vrijednost od 1 130 000 EUR će biti ugovoreni od EU Delegacije u Bosni i Hercegovini pod centraliziranim upravljanjem.

Građevinske dozvole i ugovori o radu za rekonstrukciju stanice za napajanje i priključka objekata tvrđave Kastel sa cjevovodom za grijanje će biti finansirani od strane Države korisnice s najmanje 140 000 EUR te će se pribaviti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (sufinansiranje države korisnice).

(4) Da bi se osigurala efikasna implementacija programa, Korisnik će preuzeti sve neophodne mjere kako bi osigurao:

- da će u slučaju usluga, nabavki ili tenderskih procedura za radove, fizička ili pravna lica podobna da učestvuju u tenderskim procedurama za implementaciju programa imati pravo na privremeno postavljanje i smještaj gdje važnost ugovora tako dozvoljava. Ovo pravo će se postići samo nakon što poziv za tender bude pokrenut i provodit će ga tehničko osoblje potrebno da provede proučavanja i druge pripremne mjere za sastavljanje tendera. Ovo pravo će isteći jedan mjesec nakon odluke o dodjeli ugovora;

- da je osoblju koje učestvuje u aktivnostima koje finansira Europska unija i članovima njihovih bližih porodica dozvoljeno da uđu u Bosnu i Hercegovinu, da se smjeste u Bosni i Hercegovini, da rade tamo i da napuste Bosnu i Hercegovinu, kad priroda osnovnog ugovora tako opravdava;

- odobravanje svih dozvola neophodnih za uvoz roba, prije svega stručne opreme, potrebne za provođenje osnovnog ugovora, koji je podložan postojećim zakonima, pravilima i propisima korisnika;

- da će uvezena roba koja se iznosi na osnovu programa biti oslobođena carinskih taksi, carina na uvoz i drugih finansijskih troškova;

- odobravanje svih dozvola neophodnih za ponovni izvoz gore navedene robe, kada predmetni ugovor bude potpuno proveden;

- odobravanje ovlaštenja za uvoz ili stjecanje strane valute neophodne za implementaciju predmetnog ugovora i primjene propisa o kontroli državne zamjene na nediskriminatorni način za ugovorače, bez obzira na njihovu nacionalnost, ili smještanja;

- odobravanje svih dozvola neophodnih za novčana sredstva za repatrijaciju u pogledu aktivnosti koja se finansira prema programu, a u skladu s propisima o kontroli strane valute koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

(5) Korisnik će osigurati punu saradnju svih relevantnih vlasti. Također će se osigurati pristup kompanijama u državnom vlasništvu i drugim vladinim

institucijama koje su obuhvaćene ili su neophodne u implementaciji programa ili u izvršavanju ugovora.

3 STRUKTURE I VLASTI S ODGOVORNOSTIMA

Korisnik će imenovati domaćeg koordinatora koji će djelovati kao predstavnik Korisnika nasuprot Komisiji. On/ona će osigurati da postoji bliska veza između Komisije i Korisnika.

4 FINANSIRANJE

Finansiranje za implementaciju ovog ugovora bit će kao što slijedi:

- (1) Prilog Europske unije fiksiran je na maksimumu od EUR 1 130 000 za dio programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu. Međutim, plaćanje priloga Europske unije od strane Komisije vršit će se u granicama novčanih sredstava koja su na raspolaganju.
- (2) Trošak struktura i vlasti koje postavlja Korisnik za implementaciju ovog programa snosit će Korisnik.

5 UGOVORNI ROK

- (1) Pojedini ugovori i sporazumi koji implementiraju ovaj sporazum bit će zaključeni ne kasnije od tri godine od dana zaključivanja prvog Sporazuma o finansiranju bilo koje Države korisnice zaključen na temelju programa. Korisnici programa će biti obaviješteni od strane Komisije pismenim putem o konačnom datumu za ugovaranje.
- (2) Sva sredstva za koja ne postoji ugovor zaključen prije ugovornog roka se otkazuju.

6 ROK ZA IZVRŠENJE UGOVORA

- (1) Ugovori se moraju izvršiti u roku od najviše dvije godine od datuma za kraj ugovaranja.
- (2) Rok za izvršenje ugovora može se produžiti prije njegovog isteka u opravdanim slučajevima.

7 ROK ZA ISPLATU

- (1) Isplata sredstava mora se izvršiti najkasnije godinu dana nakon krajnjeg roka za izvršenje ugovora.
- (2) Rok za isplatu sredstava se može produžiti prije njegovog isteka u opravdanim slučajevima.

8 ZATVARANJE PROGRAMA

- (1) Program se zatvara kada svi ugovori i grantovi koji se finansiraju po programu budu zatvoreni.
- (2) Ugovor ili subvencija se smatra zatvorenim čim se desi jedno od sljedećih:
 - isplata posljednjeg iznosa dospjelog od Komisije;
 - plaćanje u gotovini naloga za povrat izdatog od Komisije nakon prijema zahtjeva za konačnu isplatu/zahtjeva za troškove;
 - oslobađanje obaveze od aproprijacija od strane Komisije.

Zatvaranje ugovora ili subvencije ne prejudicira pravo Komisije da poduzme finansijsku ispravku u kasnijoj fazi.

9 POREZI, CARINA I DRUGI FINANSIJSKI TROŠKOVI

- (1) Porezi, carina i carine za uvoz ili drugi troškovi koji imaju ekvivalentan efekat nisu prihvatljivi prema programu.

- (2) Sljedeće detaljne odredbe se primjenjuju:

- a) Carine, carine na uvoz, porezi ili finansijski troškovi koji imaju ekvivalentan efekat u slučaju uvoza roba prema ugovoru koji finansira Europska unija nisu prihvatljivi prema programu. Spomenuti uvozi se oslobađaju iz ulaznog punkta u Bosnu i Hercegovinu zbog isporuke ugovoraču, kako se zahtijeva odredbama predmetnog ugovora i za neposrednu upotrebu kako se zahtijeva za normalnu implementaciju ugovora, bez obzira na neka odlaganja ili sporove u vezi sa sređivanjem gore navedenih carina, poreza ili troškova;

- b) Ugovori koje finansira Europska unija za usluge, snabdijevanja ili radove koje vrše izvođači radova registrirani u Bosni i Hercegovini ili inostrani izvođači radova nisu podložni porezu na dodatnu vrijednost u Bosni i Hercegovini, dokumentarni pečat ili troškove registracije ili finansijske troškove koji imaju ekvivalentan efekat, bilo da takvi troškovi postoje ili treba da budu uvedeni. Izvođači radova Europske unije se oslobađaju od PDV-a za usluge koje su učinjene, robu koja je nabavljena i/ili radove koje su izvršili prema ugovorima Europske unije s pravom izvođača radova da neutraliziraju ili odbiju ulazni PDV plaćen u vezi s učinjenim uslugama, nabavljenom robom i/ili izvršenim radovima protiv bilo kakvog naplaćenog PDV-a od njih za neke od njihovih drugih transakcija. Ukoliko izvođači radova Europske unije nisu u stanju da koriste ovu mogućnost, oni imaju pravo da im se refundira PDV direktno od poreskih vlasti nakon podnošenja pismenog zahtjeva popraćenog potrebnom dokumentacijom koja se traži prema državnom/lokalnom zakonu za refundiranje i ovjerenom kopijom predmetnog ugovora Europske unije.

U svrhe ovog sporazuma, termin "izvođač radova Europske unije" tumači se kao fizičko ili pravno lice, koje pruža usluge i/ili nabavlja robu i/ili vrši radove i/ili realizira grant prema ugovoru Europske unije. Termin "ugovor Europske unije" podrazumijeva bilo koji legalno obavezujući dokument kroz koji se finansira aktivnost prema programu i koji potpisuje Europska unija ili Korisnik.

- c) Profit i/ili prihod koji proizilazi iz ugovora Europske unije oporezuje se u Bosni i Hercegovini u skladu s državnim/lokalnim poreskim sistemom.

10 KVALIFICIRANOST RASHODA

(1) Prema programu u Aneksu A rashod je prihvatljiv za doprinos Europske unije ako on nastaje nakon što ugovori i grantovi koji implementiraju takav program budu potpisani.

(2) Sljedeći troškovi nisu prihvatljivi za doprinos Europske unije u okviru programa po Dodatku A:

- (a) porezi, uključujući poreze na dodatnu vrijednost;
- (b) carina i uvozne carine, ili neki drugi finansijski troškovi;
- (c) nabavka, renta ili iznajmljivanje zemljišta i postojećih zgrada;
- (d) kazne, finansijske kazne i troškovi parničenja;
- (e) bankarski troškovi, garantni troškovi i slični troškovi;
- (f) dugovi i propisi za gubitke ili dugove;
- (g) kamatna zaduženja;
- (h) troškovi konverzije, troškovi i gubici pri zamjeni vezani za neku od komponenti specifičnih za euro račune, kao i drugi čisto finansijski troškovi;
- (i) doprinosi u naturi.

(2) Pomoću umanjena iz naprijed navedenog paragrafa 2, Komisija će odlučivati na bazi od slučaja do slučaja da li su sljedeći troškovi prihvatljivi:

- porezi na dodatnu vrijednost, ako su sljedeći uslovi ispunjeni:
 - (i) porezi na dodatnu vrijednost nisu nadoknadivi ni na kakav način;
 - (ii) utvrđuje se da ih snosi konačni Korisnik, i

- (iii) da su jasno identificirani u prijedlogu projekta.
- (4) Rashodi koji se financiraju prema ovom programu nisu predmet nekog drugog financiranja na osnovu budžeta Europske unije.

11 ZADRŽAVANJE DOKUMENTA

- (1) Svi dokumenti koji se odnose na program u Dodatku A trebaju se čuvati najmanje pet godina od dana kada Europski parlament dodjeljuje pražnjenje za budžetsku godinu na koju se dokument odnosi.
- (2) U slučaju da program iz Dodatka A nije konačno zatvoren u roku iz stavka 1 ovog člana, dokumenti koji se odnose na njega se čuvaju do kraja naredne godine koja slijedi godinu u kojoj je program po Dodatku A zatvoren.

12 TRANSPARENTNOST

- (1) Svaki projekat/program koji financira Europska unija predmet je odgovarajućih komunikacionih i informacionih aktivnosti. Ove aktivnosti se određuju uz odobrenje Komisije.
- (2) Ove komunikacione i informacione aktivnosti moraju slijediti pravila koja je postavila i objavila Komisija za transparentnost inostranih aktivnosti koje su na snazi u vrijeme ovih aktivnosti.

13 SPREČAVANJE NEPRAVILNOSTI, PREVARE I KORUPCIJE

- (1) Korisnik poduzima odgovarajuće mjere da spriječi i da se suprotstavlja svim aktivnim ili pasivnim praksama korupcije na svakom stepenu procedura za nabavku ili procedurama za dodjeljivanje grantova ili za vrijeme implementacije odgovarajućih ugovora.
- (2) Korisnik, uključujući osoblje koje je odgovorno za implementiranje zadataka aktivnosti koje financira Europska unija, obavezuje se da poduzima neke mjere predostrožnosti koje su neophodne da se izbjegne rizik sukoba interesa i obavještava Komisiju odmah o svakom sukobu interesa ili nekoj situaciji pogodnoj da izazove neki takav sukob.
- (3) Sljedeće definicije se primjenjuju:
- a) *Nepravilnost* podrazumijeva svaki prekršaj odredbe primjenljivih pravila i ugovora koji rezultiraju iz jednog akta ili propusta od strane ekonomskog operatora koji ima, ili bi imao, efekat prejudiciranja glavnog budžeta Europske unije opterećujući jedan neopravdani stavak troška glavnog budžeta.

- b) *Prevara* znači neki namjerni akt ili propust koji se odnosi na upotrebu ili predstavljanje lažnih, nekorektnih ili nekompletnih izjava ili dokumenata, koja ima kao svoj efekat pronevjeru ili bespravno zadržavanje novčanih sredstava iz glavnog budžeta Europske unije ili budžeta kojim upravlja, ili u korist, Europske unije; neobjavljivanje podataka u kršenju specifične obaveze s istim efektom; pogrešna primjena takvih novčanih sredstava u svrhe osim onih za koje su one prvobitno dodijeljene.
- (c) *Aktivna korupcija* se definira kao namjerna akcija za bilo koga ko obećava ili daje, direktno ili putem posrednika, prednost bilo koje vrste za samog dužnosnika ili za treću stranu za njega da djeluje ili da se suzdrži od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili u provođenju svojih funkcija u neizvršenju svojih zvaničnih obaveza na način koji oštećuje ili vjerovatno oštećuje finansijske interese Europske unije.
- (d) *Pasivna korupcija* se definira kao namjerna akcija nekog dužnosnika, koji, direktno ili putem posrednika, zahtijeva ili prima prednost bilo koje vrste za samog dužnosnika ili za treću stranu, ili prima obećanje takvog preimućstva da djeluje ili da se suzdrži od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili u provođenju svojih funkcija u neizvršenju svojih zvaničnih obaveza na način koji oštećuje ili vjerovatno oštećuje finansijske interese Europske unije.

14 NADZOR, KONTROLA I REVIZIJA OD KOMISIJE I SUDA REVIZORA

- (1) Svi ugovori mogu biti podložni nadzoru i finansijskoj kontroli od Komisije uključujući Europski ured protiv prevare (OLAF) i revizije od Europskog suda revizora. Valjano ovlaštene agenti ili predstavnici Komisije i Europski ured protiv prevare (OLAF) imaju pravo da provode svaku tehničku i finansijsku verifikaciju ako to Komisija ili Europski ured protiv prevare (OLAF) smatra neophodnim, da prati implementaciju programa uključujući posjete mjestima i prostorijama na kojima se implementiraju aktivnosti koje finansira Europska unija. Komisija prethodno obavještava državne autoritete u pogledu takvih misija.
- (2) Korisnik osigurava sve tražene informacije i dokumente uključujući neke kompjuterizirane podatke i poduzima sve odgovarajuće mjere da bi se olakšao rad lica kojima je naređeno da provode revizije ili inspekcije.
- (3) Da bi se osigurala efikasna zaštita finansijskih interesa Europske unije, Komisija, uključujući Europski ured protiv prevare (OLAF), može također provoditi dokumentarne i kontrole na licu mjesta i inspekcije u skladu s proceduralnim odredbama Pravilnika Vijeća (EC, Euratom) broj 2185/1996 od 11. novembra 1996. godine⁴. Ove kontrole i inspekcije bi se trebale pripremati i provoditi u uskoj saradnji s kompetentnim vlastima koje je odredio Korisnik, što će biti objavljeno pravovremeno o predmetu, svrsi i legalnoj osnovi

⁴ OJ L 292, 15. 11. 1996, str.2.

kontrole i inspekcije, tako da oni mogu osigurati svu potrebnu pomoć. Korisnik identificira službu koja će pomoći kod zahtjeva Europskog ureda protiv prevare (OLAF) u provođenju istraživanja u skladu s Pravilnikom Vijeća (EC, Euratom) broj 2185/1996. Ako Korisnik želi, kontrole i inspekcije na licu mjesta mogu provoditi zajednički s njima. Tamo gdje se učesnici u akcijama koje finansira Europska unija odupiru kontrolama i inspekcijama na licu mjestu, Korisnik, djelujući u skladu s državnim pravilima, pruža inspektorima Komisije/Europskog ureda protiv prevare (OLAF) takvu pomoć koju oni trebaju da im dozvole da vrše svoju dužnost u provođenju kontrole ili inspekcije na licu mjesta.

Komisija/Europski ured protiv prevare (OLAF) izvještava Korisnika što je moguće prije o bilo kojoj činjenici ili sumnji koja se odnosi na nepravilnost koja je primijećena u toku kontrole i inspekcije na licu mjesta. U svakom slučaju, od Komisije/Europskog ureda protiv prevare (OLAF) se traži da obavijesti gore spomenuti autoritet o rezultatu takvih kontrola i inspekcija.

- (4) Kontrole i revizije koje su opisane naprijed primjenljive su za sve ugovornike i podugovornike koji su primili novčana sredstva Europske unije.
- (5) Bez predrasuda o odgovornosti Komisije i Europskog suda za revizore, izvještaji i radnje provedene prema ovom sporazumu mogu se provjeriti prema odluci Komisije od strane same Komisije ili od vanjskog revizora kojeg odredi Komisija.
- (6) Korisnik osigurava istraživanje i efikasno tretiranje sumnjivih slučajeva prevare i nepravilnosti i osigurava funkcioniranje kontrole i mehanizama za izvještavanje koji je jednak onome predviđenom u Pravilniku Komisije (EC) broj 1826/2006 od 8. decembra 2006. godine⁵. U slučaju da postoji sumnja u prevaru ili nepravilnost, Komisija mora bez odgađanja biti obaviještena.

15 NADOKNADA NOVČANIH SREDSTAVA U SLUČAJU NEPRAVILNOSTI ILI PREVARE

Za svaki dokazani slučaj nepravilnosti ili prevare otkriven u bilo koje vrijeme za vrijeme implementacije pomoći na osnovu programa ili kao rezultat revizije Komisija će nadoknaditi novčana sredstva.

16 TUMAČENJE

- (1) Osim ako podliježu izričitim odredbama u ovom sporazumu koje nalažu suprotno, termini koji se koriste u ovom sporazumu imaju isto značenje koje

⁵ OJ L 371, 27. 12. 1996, str.4.

im je pripisano u Finansijskoj uredbi broj 966/2012 i Pravilima za implementaciju.

- (2) Osim ako podliježu izričitim odredbama u ovom sporazumu koje nalažu suprotno, reference na ovaj sporazum su reference na ovaj sporazum, s povremenim izmjenama, dopunama ili zamjenama.
- (3) Sva pozivanja na propise Vijeća ili Komisije odnose se na verziju tih uredbi kako je naznačeno. Ako je potrebno, izmjene tih propisa bit će transponirane u ovaj sporazum u vidu amandmana.
- (4) Naslovi u ovom sporazumu nemaju nikakav pravni značaj i ne utječu na njegovo tumačenje.

17 DJELIMIČNO PRAVNO NEVAŽENJE I NENAMJERNI PROPUSTI

- (1) Ako odredba ovog sporazuma jeste ili postane nevažeća, ili ako ovaj sporazum sadrži nenamjerne propuste, to neće utjecati na validnost ostalih odredbi ovog sporazuma. Strane će zamijeniti svaku nevaljanu odredbu valjanom odredbom koja je najbliža moguća svrsi i namjeni nevažeće odredbe.
- (2) Strane će ispraviti bilo koji nenamjerni propust odredbom koja najbolje odgovara svrsi i namjeri ovog sporazuma, u skladu s Finansijskom uredbom broj 966/2012 i Pravilima za implementaciju.

18 REVIZIJA I AMANDMANI

- (1) Implementacija ovog ugovora bit će podložna periodičnim revizijama uvijek po dogovoru između Strana.
- (2) Svaki amandman o kojem se dogovore Strane bit će u pismenoj formi i činit će dio ovog sporazuma. Takav amandman stupa na snagu danom koji utvrde Strane.

3 PRESTANAK

- (1) Ne dovodeći u pitanje paragraf 2, ovaj ugovor prestaje osam godina nakon njegovog potpisivanja. Ovaj prestanak ne isključuje mogućnost za Komisiju da pravi finansijske korekcije.
- (2) Ovaj ugovor može prekinuti i jedna i druga Strana dajući pismeno obavještenje drugoj Strani. Takav prestanak stupa na snagu šest kalendarskih mjeseci od dana pismene obavijesti.

20 RJEŠAVANJE RAZLIKA

- (1) Razlike koje proizilaze iz tumačenja, operacije i provedbe ovog sporazuma, na bilo kojem i na svim nivoima učestvovanja, rješavaju se mirnim putem kroz konsultacije među stranama.

- (2) U odsustvu prijateljskog rješenja, bilo koja strana može uputiti predmet na arbitražu u skladu s Opcionim pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitraže koje uključuju međunarodne organizacije i države, a koja su na snazi na dan potpisivanja ovog sporazuma.
- (3) Jezik koji se koristi u arbitražnom postupku je engleski jezik. Nadležni organ za zakazivanje je Glavni sekretar Stalnog arbitražnog suda, po zaprimanju pisanog zahtjeva koji podnese bilo koja Strana. Odluka sudije arbitražnog suda je obavezujuća za sve strane i ne postoji mogućnost žalbe.

21 OBAVJEŠTENJA

- (1) Svako obavještenje u vezi s ovim ugovorom pravi se u pismenoj formi i na engleskom jeziku. Svako obavještenje mora biti potpisano i mora biti otpremljeno kao originalni dokument ili faksom.
- (2) Svaka komunikacija u vezi s ovim sporazumom mora biti poslana na slijedeće adrese:

Za Komisiju:

Gosp. Gerhard Schumann-Hitzler
Director D
Opća uprava za proširenje
CHAR 04/99
B-1049 Brussels

Za Korisnika:

Gđa. Nevenka Savić
Nacionalni koordinator
Direkcija za Europske integracije
Trg BiH 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

22 BROJ ORIGINALA

Ovaj sporazum je sačinjen u dva primjerka na engleskom jeziku.

23 ANEKSI

Aneks A čini sastavni dio ovog sporazuma.

24 STUPANJE NA SNAGU

Ovaj sporazum stupa na snagu na dan potpisivanja. Ako Strane potpišu dokument na različite datume, ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada ga potpiše posljednja Strana.

Potpis, za i u ime Bosne i Hercegovine:

Gospođa Nevenka Savić
Nacionalna koordinatorica, Direktorica

Sarajevo,
Datum: 05.12.2013.g.

Potpis, za i u ime Komisije:

Gospodin Gerhard Schumann-Hitzler
Direktor D

Brisel
Datum: 22.10.2013.g.

**ANEKS A: Pripremna aktivnost za očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u
konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu za 2012. godinu**

1. IDENTIFIKACIJA

Korisnici	Zapadni Balkan: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo ¹
CRIS broj	2012/023-867
Godina	2012.
EU doprinos	EUR 3 000 000
Organ za sprovođenje	Europska komisija
Posljednji datum za zaključivanje Finansijskog sporazuma	Najkasnije 31. decembra 2013.
Posljednji datum za ugovaranje	Tri godine od datuma zaključivanja Finansijskih sporazuma. Nema roka za evaluaciju projekata kao što je navedeno u članu 166(2) Uredbe o finansiranju. Ovi datumi se također primjenjuju na domaće kofinansiranje.
Posljednji datum za izvršenje	Dvije godine od posljednjeg datuma za ugovaranje. Ovi datumi se također primjenjuju na domaće kofinansiranje.
DAC Šifra sektora	41040 – Očuvanje lokacija
Povezana Budžetska linija	22 02 09: Pripremna aktivnost- Očuvanje i obnavljanje kulturnog naslijeđa u konfliktnim područjima
Jedinica za programiranje	Jedinica D3 Regionalni programi, DG za proširenje
Jedinica za implementaciju	(1) Delegacija EU u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji; Kancelarija EU na Kosovu (2) Jedinica D3 Regionalni programi, DG za proširenje.

¹ Ova oznaka je bez prejudiciranja stavova o statusu, i u skladu je s Rezolucijom 1244 i ISJ mišljenja o proglašenju nezavisnosti Kosova.

2. PROGRAM

2.1 Uvod

Između 2003. i 2010. godine, Vijeće Europe i Europska komisija su implementirali zajedničku aktivnost nazvanu "Integralni projekat planiranja/ispitivanja rehabilitacije arhitektonske i arheološke baštine" (IRPS/SAAH). Njegov uspjeh je priznat na Europskoj ministarskoj konferenciji o "Rehabilitaciji zajedničkog naslijeđa" koji se održao u Ljubljani, Slovenija, u novembru 2009. godine, na nivou ministara kulture Zapadnog Balkana.

On je postao poznat kao "Ljubljanski proces". Zamišljen je kao regionalni projekat s namjerom jačanja postojeće sinergije kroz jasnu regionalnu saradnju u prekograničnim projektima rehabilitacije i kao tranziciona faza prema stalnoj strukturi izgrađenoj na osnovi IRPS/SAAH i kojom će upravljati sami korisnici.

U 2010. godini, Savjet ministara za kulturu iz zemalja Jugoistočne Europe (CoMoCoSEE) odlučio je da Savjet za regionalnu saradnju (RCC), u saradnji s Europskom komisijom i Savjetom Europe, treba nastaviti da podstiče rehabilitaciju i restauraciju kao očuvanje kulturnog naslijeđa u Jugoistočnoj Europi. Namjera je da "Ljubljanski proces" preraste u stalnu strukturu upravljanja od strane samih korisnika.

Radi toga je, nakon ovih odluka, osnovana radna grupa za sprovođenje "Ljubljanskog procesa" (TFCS, Radna grupa za kulturu i društvo) od strane zemalja regiona uz učešće RCC-a i Savjeta Europe i uz finansijsku podršku Europske komisije.

Ova pripremna aktivnost je peta i krajnja godina akcije koju je uveo Europski parlament kao budžetski nalog za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa i prethodnim konfliktnim područjima na Zapadnom Balkanu. Sadašnja inicijativa je nastavak ostalih programa iniciranih od strane Europskog parlamenta i Europske komisije.

Europski parlament je pokrenuo dvije pilot-šeme u 2008. i 2009. godini i dvije pripremne aktivnosti u 2010. i 2011. godini: pogledati naslov 2.3.2. ispod.

Pored toga, Europska komisija je finansirala nekoliko aktivnosti preko instrumenta pretpristupne pomoći (IPA): vidjeti naslov 2.3.2 ispod.

Za 2012. godinu, budžetskim nalogom je alocirano EUR 3 miliona iz budžeta Europske unije za podršku projektima za očuvanje i restauraciju vrijednih kulturnih i vjerskih objekata (crkve, džamije, biblioteke, muzeji, spomenici, itd.) oštećenih ili uništenih u ratu ili drugim političkim konfliktima na Zapadnom Balkanu.

Tokom perioda pilot-šema i pripremnih radnji svake godine koristile su se različite metode implementacije, čije će koristi biti predmet eventualne procjene. Različite metode su sljedeće:

- 2008. i 2009. godine – pilot-šeme: Ugovori o radovima koji su vođeni od strane Delegacija EU na Zapadnom Balkanu za očuvanje kulturnih i religijskih spomenika;
- 2010. godine – pripremna aktivnost: Javni pozivi vođeni direktno od strane Europske komisije;
- 2011. godine – pripremna aktivnost: direktan grant RCC-u koji će biti implementiran od strane RCC-a i TFCS-a.

Za ispunjenje 2012. godine, namjera je identificirati, odabrati i rehabilitirati indikativno 3 lokacije kulturnog naslijeđa u jednakom broju na Zapadnom Balkanu uzimajući u obzir zrelost i kofinansiranje svakog projekta.

Pomoću ove pripremne aktivnosti, namjera je da se rehabilitiraju lokacije kulturnog naslijeđa koje su pogođene ratnim dejstvima, doprinese održivom razvoju lokacija u pogledu vrijednih kulturnih objekata, ubrza interkulturalni dijalog, pomirenje, poveća svijest o različitosti kultura na Zapadnom Balkanu među populacijom i konačno podrži ekonomski razvoj.

2.2 Opis

Sadašnja pripremna aktivnost ima dvije svrhe:

- Rehabilitacija/restauracija/očuvanje lokacija kulturnog naslijeđa na Zapadnom Balkanu u cilju podsticanja i razvoja kulturnog naslijeđa u regionu.
- Evaluacija pilot-šema i pripremnih aktivnosti koje su finansirane iz budžeta od 2008. do 2012. godine i prikazane u 2.3.2 ispod.

2.2.1 Identifikacija, selekcija i rehabilitacija lokacija kulturnog naslijeđa na Zapadnom Balkanu

Ova namjera će se sprovesti s EU budžetom od 2,8 miliona eura kroza sljedeće korake:

(i) TCFS preko svog sekretarijata identificira jedan do dva projekta po korisniku koji je u okviru liste Ljubljanskog procesa (kratka lista). Od duge liste od 20 projekata koji su uključeni u Ljubljanski proces, 14 projekata je i dalje bez finansijske podrške. Za svaki projekat sekretarijat će elaborirati opis projekta uključujući, između ostalog, troškove, sufinansiranje, raspoložive pripremne studije, sadašnje stanje, cilj rehabilitacije i odgovarajuće ugovore (indikativna prognoza: oktobar – novembar 2012. godine).

(ii) Vijeće Europe će mobilizirati tim stručnjaka za pregledanje kratke liste projekata posebno tražeći dostupnost i kvalitet pripremnih dokumenata za svaku lokaciju, njihove perspektive sufinansiranja, razvoj i potencijalni utjecaj projekata (indikativna prognoza: decembar 2012. – februar 2013 godine).

(iii) Europska komisija, Generalni direktorat za proširenje u koordinaciji s Delegacijama EU/EU Kancelarija u odnosnim zemljama korisnicama, biraju, na osnovu kratke liste i mišljenja eksperata, indikativno 3 projekta (s liste od 14 projekata) koji će biti finansirani u zavisnosti od zrelosti, sufinansiranja i zahtijevanih EU finansijskih sredstava. Ne više od jednog projekta po korisniku treba biti odabran (indikativna prognoza: mart 2013. godine).

(iv) Korisnici odabranih projekata će pripremiti idejne projekte za odabrani projekat (ako još uvijek nije dostupan), tako da bi se tenderi za kompletan dizajn i radove mogli provesti odmah nakon zaključivanja finansijskih sporazuma (indikativna prognoza: mart- – septembar 2013. godine).

(v) Europska komisija će zaključiti finansijski sporazum sa svakom zemljom u kojoj se nalazi odabrana lokacija (indikativna prognoza: april – septembar 2013. godine).

(vi) Delegacije EU/EU kancelarija u zemljama korisnicama odabranih projekata će implementirati jedan ugovor za radove (1 ugovor za radove po projektu) putem selekcije specijaliziranih izvođača s iskustvom u restauraciji/očuvanju/održavanju historijskih i kulturnih spomenika i lokaliteta. (Nabavka za ugovor o radovima od septembra 2013. do marta 2014. godine, s potpisivanjem između marta i maja 2014. godine). (Implementacija ugovora o radovima će biti tokom 2014. i 2015. godine).

2.2.2 Evaluacija:

Suma od 200.000 EUR bit će izdvojena za sprovođenje evaluacije programa za pet godina od 2008. do 2012. godine. Rezultati mogu također poslužiti kao buduća referenca za eventualne aktivnosti Komisije u domenu kulturnog naslijeđa u ostalim geografskim oblastima.

Ova aktivnost će se realizirati putem određenog ugovora, u okviru procedure za okvirni ugovor koja je pokrenuta za tu namjenu, na kraju perioda izvršenja ovog programa.

2.3 Pregled prethodnih i tekućih pomoći uključujući naučene lekcije i koordinaciju donator

Nekoliko projekata koje finansira EU je poduzeto u oblasti očuvanja kulturnog naslijeđa na Zapadnom Balkanu:

2.3.1 "Pretpristupni instrument" (IPA)

Komisija se obavezala da će izdvojiti značajna sredstva EU iz IPA fondova za finansiranje "Ljubljanskog procesa", podržavajući rehabilitaciju nekoliko lokacija na Zapadnom Balkanu. Sljedeći projekti se finansiraju iz IPA državnih programa:

Lokacija	Projekat	Izvor sredstava	Budžet (milion EUR)
Albanija	Bazar, Korča	IPA 2009	0.81 ²
Bosna i Hercegovina	Nacionalna biblioteka i Vijećnica, Sarajevo	IPA 2009	4.00
	Vijećnica, Novi Grad	IPA 2010	1.00
Hrvatska	Moise Palača, Cres	IPA 2013 ³	3.53
	Rekonstrukcija Maškovića Hana i ekonomska revitalizaciju naselja Vrana	IPA 2009	1.82
Kosovo	Tvrđava u Prizrenu	IPA 2009	2.50
Republika Makedonija	Crkva Svetog Đorđa, Staro Nagoričane: očuvanje i revitalizacija kulturno-turističkog mjesta	IPA 2009	1.16
	Revitalizacija i adaptacija Shengjul (Gjulshen) hamama u kulturno-informativni centar	IPA 2010	0.81
Ukupno EUR miliona			16.54

U tom cilju, 1,5 miliona eura je izdvojeno iz Višekorisničke IPA 2010. za podršku prijenosa "Ljubljanskog procesa" na region, kako bi se omogućilo samim korisnicima da održe njihovu dugoročnu implementaciju:

² Dio sveobuhvatnog projekta kulturnog naslijeđa za Albaniju od 5 miliona EUR.

³ Očekuje se implementacijska Odluka Komisije.

- EUR 1.1 milion RCC-u da osigura da se politički ciljevi "Ljubljanskog procesa" slijede.
- EUR 0.4 miliona Vijeću Europe za pružanje tehničke pomoći RCC-u i da nadgleda prijenos "Ljubljanskog procesa" na korisnike.

2.3.2 Pilot-šeme Europskog parlamenta i pripremne aktivnosti

Sljedeće aktivnosti su odobrene:

- 2008. godine – Pilot-šema: EUR 3 miliona za očuvanje kulturnih i religioznih spomenika u Bosni i Hercegovini i Kosovu: naslov 2.3.2.1;
- 2009. godine – Pilot-šema: EUR 3 miliona za očuvanje kulturnih i religijskih spomenika u Hrvatskoj, Crnoj Gori i Srbiji: naslov 2.3.2.1;
- 2010. godine – Pripremna aktivnost: EUR 2,25 miliona za pokretanje nekoliko aktivnosti putem javnog poziva za podnošenje projektnih prijedloga s ciljem rehabilitacije kulturnog naslijeđa lokacija koje su pogođene ratom i koje obuhvaćaju nekoliko etničkih i religijskih zajednica: naslov 2.3.2.2;
- 2011. godine – Pripremna aktivnost: EUR 0,50 miliona: direktan grant RCC-u koji će biti implementiran od strane TFCS-a: naslov 2.3.2.3;
-

2.3.2.1 Pilot-šeme 2008. i 2009. godine:

2008. i 2009. godine sprovode se pilot-šeme putem ugovora o radovima kojima upravljaju relevantne Delegacije EU i EU kancelarija na Kosovu i koji su u različitim fazama implementacije:

- Bosna i Hercegovina: "Rekonstrukcija arhitektonskog naslijeđa u Stocu", 2008. godine;
- Kosovo: "Razvoj objekata regionalnog kulturnog naslijeđa u Prizrenu", 2008. godine;
- Hrvatska: "Baština kao sredstvo razvoja: rekonstrukcija arhitektonskog naslijeđa u centru grada Vukovara - održivi oporavak i razvoj ratom razorene zajednice", 2009. godine;
- Crna Gora: "Revitalizacija kulturnog naslijeđa u okviru održivog razvoja u Bešci", 2009. godine;
- Srbija: "Objekat kulturnog naslijeđa u Senjskom Rudniku", 2009. godine.

2.3.2.2 Pripremna aktivnost 2010. godine

Ova pripremna aktivnost se implementira kroz nekoliko ugovora o donacijama nakon poziva za podnošenje prijedloga projekata. Osam (8) grantova, (4) s organizacijama civilnog društva iz zemalja Zapadnog Balkana i (4) sa zemljama članicama EU ugovoreno je krajem 2011. godine. Oni pokrivaju različite aspekte kulturnog naslijeđa:

- *Na institucionalnom nivou:* poboljšanje zakonodavnog i regulatornog okruženja, razvoj kapaciteta na lokalnom i regionalnom nivou, razvoj pokazatelja i mjerila.

- *Na obrazovnom nivou:* razvoj nastavnih planova i programa, šema mobilizacije studenata i odgajatelja iz oblasti kulture.
- *Na socioekonomskom nivou:* holistička zaštita kulturne baštine i njene teritorijalne implikacije, razvoj turističkih aktivnosti, mrežnih aktivnosti, nagrade i takmičenja, zanata i vještina, očuvanje kulturnog naslijeđa – povezane ekonomske aktivnosti, razvoj i primjena ekonomskih modela.
- *Na međukulturnom nivou:* primjeri socijalne uključenosti bazirane na kulturi, međukulturna tolerancija i razumijevanje i strateški pristupi koji se time bave, saradnja za restauraciju, međukulturne medijske kampanje.

2.3.2.3 Pripremna aktivnost 2011. godine

Pripremna aktivnost ima oblik granta za RCC koji će sprovoditi TFCS da obezbijedi političku podršku u okviru "Ljubljanskog procesa" za realizaciju konkretnih razvojnih projekata, uključujući njihovu promociju, jačanje saradnje između korisnika i razvoj partnerstva za obezbjeđivanje finansijskih sredstava i održivosti projekata.

Akcija je povezana s "Ljubljanskim procesom" i olakšava neke preliminarne tehničke postupke (npr. konsolidacijski radovi, preliminarni studije, masterplanove, projektiranje, tender dizajn) za restauraciju spomenika i lokaliteta. TFCS pruža pomoć državnim vlastima da prevaziđu proceduralne probleme i da se obezbijedi finansiranje najzrelijih projekata.

Akcije se predlažu od strane državnih administracija uz pomoć međunarodnih eksperata i implementiraju od strane TFCS-a putem dodjele ugovora o nabavkama. Namjera je da aktivnosti povećaju svijest o kulturnoj različitosti na Zapadnom Balkanu, izgrade povjerenje i podrže lokalni razvoj restauratorskih vještina.

2.3.3 Naučene lekcije

Prethodno iskustvo pokazuje da su zrelost odabranih projekata (dostupnost i kvalitet pripremljenih dokumenata kao što su studije izvodljivosti i idejni projekti, kao građevinske dozvole) dokazali da nisu bili na očekivanom standardu i zato je došlo do odlaganja sprovođenja javnih nabavki. Osim toga, zbog finansijske krize, korisnici su imali poteškoća u obezbjeđivanju potrebnih sredstava za sufinansiranje za završetak projekata. Oba uzroka su doprinijela tome da je većina projekata rehabilitacije finansiranih do sada još u fazi implementacije.

Bilo koja aktivnost u pogledu "interkulturalnog dijaloga" treba biti formulirana u bliskoj saradnji sa zainteresiranim stranama kao što su državne i lokalne vlasti kao i civilno društvo tako da se izgradi najšira moguća saglasnost.

Pristup provjeren na licu mjesta tokom terenskih projekata pokazao je da su individualna i kolektivna odgovornost za očuvanje i održivo korištenje kulturnog naslijeđa značajno doprinijeli ljudskom razvoju i kvalitetu života.

Kroz realizaciju aktivnosti iz prethodnih godina došlo je do velike promjene u percepciji kulturnog naslijeđa. Aktivnosti nisu samo doprinijele ka veoma poboljšanoj klimi za izgrađeno naslijeđe, istovremeno ministarstva kulture uzimaju snažno vodstvo u finansiranju zajedno s glavnim doprinosima Europske komisije, nego i u davanju profesionalcima naslijeđa u zemljama više glasa i bolji pristup kod svojih vlasti kao i pojačanu ulogu nevladinih organizacija i civilnog društva.

Etnička podjela još uvijek postoji u nekim područjima nakon dramatičnih događaja iz posljednjeg rata. Aktivnosti su značajno doprinijele smirivanju etničkog sukoba, ali u isto vrijeme oni riskiraju stvaranje daljnjih tenzija.

Pored toga, izgrađeno naslijeđe igra ključnu ulogu u prostornom planiranju i održivom razvoju, balansirajući zaštitu i ponovno korištenje naslijeđa s planiranjem budućeg oblika u izgrađenom okruženju, za dugoročnu dobrobit cijele populacije, nezavisno od etničke, nacionalne ili vjerske pripadnosti.

2.3.4 Koordinacija donatora

Komisija nastoji da obezbijedi dobru koordinaciju u programiranju kao i implementaciji organiziranjem redovnih sastanaka tokom godine s korisnicima, delegacijama EU, državama članicama EU, međunarodnim finansijskim institucijama (MFI), RCC-om, Ujedinjenim nacijama i drugim međunarodnim organizacijama.

Ovo ima za cilj da se obezbijedi komplementarnost i izbjegnju preklapanja, kao i da se poboljša što je više moguće lokalno vlasništvo izbora, sadržaja i dizajna programa. U kontekstu "Ljubljanskog procesa" posebna važnost se daje ulozi TFCS-a.

Program će također uzeti u obzir i aktivnosti koje se preduzimaju u okviru drugih finansijskih instrumenata koje se bave kulturnim naslijeđem i pomirenjem u okviru svojih programskih aktivnosti, na primjer IPA, Europski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR) i Instrument europskog susjedstva i partnerstva (ENPI).

2.4 Ostala pitanja

Jednake mogućnosti i nediskriminacija

Principi i praksa jednakih mogućnosti za žene i muškarce će se garantirati tako da se obezbijedi njihovo ravnopravno učešće u aktivnostima. Konkretno, pripreme aktivnosti obezbjeđuju uključivanje ravnopravnosti spolova, jednake mogućnosti i pitanja manjina u okviru ciljnih institucija i izlaza.

Zaštita okoliša i klimatske promjene

Svi korisnici i/ili izabrani izvođači će osigurati da preduzete aktivnosti ne uništavaju životnu sredinu i da će biti u skladu s propisima zaštite životne sredine na Zapadnom Balkanu. Svaki projekat mora biti usklađen s državnim zakonodavstvom u pogledu studija procjene utjecaja na životnu sredinu kao dio studije izvodljivosti.

Poštivanje i zaštita manjina i osjetljivih grupa

Program podstiče izgradnju mostova između različitih etničkih i vjerskih zajednica na cijelom Zapadnom Balkanu. Stoga, posebna pažnja bit će posvećena ovom pitanju u pogledu poštovanja manjina i uzet će se u obzir prilikom implementacije ovog projekta.

Civilno društvo/Uključenost zainteresiranih strana

Sve aktivnosti će posvetiti posebnu pažnju različitim etničkim i vjerskim grupama i podsticati međusobnu saradnju kako unutar Zapadnog Balkana tako i u drugim oblastima, uključujući

aktivnosti umrežavanja s organizacijama država članica EU. Korisnici i agencije za implementaciju će tražiti uključivanje civilnog društva u upravljanje i praćenje projekata.

2.5 Pretpostavke i preduslovi

Uspjeh aktivnosti u okviru ovog programa će zavisiti u velikoj mjeri od individualne posvećenosti uključenih korisnika, koji trebaju obezbijediti neophodna finansijska i institucionalna sredstva za njihov uspjeh.

3. BUDŽET

3.1 Indikativna budžetska tabela

	Institucionalna izgradnja (IB)				Investicije (INV)				Ukupno (IB + INV)		Ukupno EU doprinos			
	Ukupni troškovi		EU doprinos		Državni doprinos*		Ukupni troškovi		EU doprinos		Državni doprinos*			
	EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	% ⁽¹⁾	EUR (c)	EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (f)	% ⁽¹⁾	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	% ⁽²⁾
Rehabilitacija lokacija	200 000	200 000	100	-	2 800 000	90.3	3 100 000	2 800 000	90.3	300 000	9.7	3 100 000	2 800 000	93.33
Evaluacija	200 000	200 000	100	-	-	-	-	-	-	-	-	200 000	200 000	6.67
UKUPNO	200 000	200 000	100	-	2 800 000	90.3	3 100 000	2 800 000	90.3	300 000	9.7	3 300 000	3 000 000	100

* Doprinos (javni i privatni državni i / ili međunarodni doprinos) obezbijeđen od strane države..

(1) Izraženo u % ukupnih troškova IB ili INV (kolona (a) ili (d)).

(2) Izraženo u % od ukupne sume kolone (h).

3.2 Princip sufinansiranja koji se primjenjuje na program

Doprinos EU, što predstavlja 90,91% od ukupnog budžeta izdvojenog za ovaj program, izračunat je u odnosu na prihvatljive troškove, koji se u slučaju centraliziranog upravljanja zasnivaju na ukupnim troškovima. Ova stopa se smatra kao maksimum. Tek nakon selekcije projekata tačan iznos sufinansiranja bit će poznat.

Za održivost "Ljubljanskog procesa" važno je da su korisnici u regionu pozvani da ga održe u budućnosti uvjereni da je Europska komisija oblikovala, učestvovala i finansijski podržala takve inicijative, i da će osigurati poštovanje standarda EU u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa u okviru budućeg pridruživanja zemalja korisnica. Dakle, ovaj program će predstavljati samo prvu fazu (pripremna faza) ukupnih razvojnih projekata kulturnog naslijeđa.

4. IMPLEMENTACIJA

4.1 Načini upravljanja i modaliteti implementacije

Program će se realizirati na centraliziranoj osnovi od strane Europske komisije u skladu s članom 53a Finansijske uredbe⁴ i odgovarajućim odredbama Pravila implementacije⁵. Program će voditi Generalni direktorat za proširenje. Pojedinačni tenderi za radove i ugovori (investicije) će biti realizirani i upravljani od strane Delegacija Europske unije / EU kancelarija u zemljama korisnicama i Generalni direktorat za proširenje će izvršiti evaluaciju (izgradnja institucija) kroz određeni ugovor (ugovor o djelu) pod okvirnim ugovorom.

4.2 Opća pravila nabavki

Nabavke će slijediti odredbe Dijela Dva, Naslova IV Finansijske uredbe i Dijela Dva, Naslova III, Glava 3 njenih pravila implementacije kao i pravila i procedura za ugovore za usluge, nabavke i radove koji se finansiraju iz općeg budžeta Europske zajednice za svrhe saradnje s trećim zemljama usvojenih od Komisije 24. maja 2007. godine (C(2007)2034).

Komisija će koristiti proceduralne smjernice i standardne obrasce i modele radi lakše primjene navedenih pravila koji se nalaze u "Praktičnom vodiču za ugovorne procedure za vanjske aktivnosti Europske unije" ("Praktični vodič"), objavljenom na web-stranici Komisije na datum pokretanja nabavke.

5. PRAĆENJE I EVALUACIJA

5.1 Praćenje

Komisija može preduzeti bilo koju aktivnost koju smatra neophodnom za praćenje dotičnog programa.

5.2 Evaluacija

Program podliježe prethodnim evaluacijama, kao i privremenim i, gdje je relevantno, naknadnim evaluacijama u skladu s Finansijskom uredbom i njenim pravilima implementacije, u cilju poboljšanja kvaliteta, efikasnost i dosljednost pomoći iz fondova EU i strategije i sprovođenja programa. Rezultati evaluacija će se uzeti u obzir u ciklusu programiranja i implementacije. Komisija može također obavljati strateške evaluacije.

⁴ Uredba 1605/2002 (OJ L 248.16.9.2002. p.1)

⁵ Uredba 2342/2002 (OJ L 357, 31.12.2002, p. 1).

6. REVIZIJA, FINANSIJSKA KONTROLA I MJERE ZA BORBUTIV PREVARE

Računi i aktivnosti svih strana uključenih u realizaciju ovog programa, kao i svi ugovori i sporazumi za sprovođenje ovog programa, predmet su, s jedne strane, nadzora i finansijske kontrole od strane Komisije (uključujući Europsku kancelariju za borbu protiv prevara), koja može izvršiti provjere po svom nahođenju, bilo samostalno ili preko vanjskog revizora, i, s druge strane, revizija od strane Europskog revizorskog suda. Ovo uključuje mjere kao što su prethodne verifikacije tendera i ugovaranja koje sprovode Delegacije u zemljama korisnicama.

Da bi se obezbijedila efikasna zaštita finansijskih interesa Europske unije, Komisija (uključujući Europsku kancelariju za borbu protiv prevara) može obavljati provjere i inspekcije na licu mjesta u skladu s procedurama predviđenim u Uredbi Savjeta (EZ, Euroatom) 2185/96 ⁶.

Gore opisane kontrole i revizije važe za sve izvođače, podizvođače i korisnike grantova koji su dobili sredstva EU.

7. BEZNAČAJNA REALOKACIJA SREDSTAVA

Ovlašteni službenik po delegiranju (AOD) ili ovlašteni službenik po poddelegiranju (AOSD), u skladu s delegacijom ovlaštenja koja su mu data u AOD-u, u skladu s principima dobrog finansijskog upravljanja, može da preduzme, kada je neophodno, beznačajnu preraspodjelu sredstava bez izmjena odluke o finansiranju. U vezi s tim, kumulativne realokacije koje ne prelaze 20% od ukupnog iznosa predviđenog za program ne smatraju se značajnim, pod uslovom da one ne utječu na prirodu i ciljeve programa.

8. OGRANIČENA PRILAGOĐAVANJA U IMPLEMENTACIJI PROGRAMA

Ograničena prilagođavanja u realizaciji ovog programa koja utječu na osnovne elemente navedene u članu 90. Pravila za sprovođenje Finansijske uredbe, koje su indikativne prirode⁷, mogu biti preuzete, kada je neophodno, od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja (AOD) ili od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi poddelegiranja (AOSD) u skladu s delegacijom ovlaštenja koja su mu data od strane AOD-a, u skladu s principima dobrog finansijskog upravljanja bez izmjena odluke o finansiranju.

⁶ OJ L 292; 15.11.1996; p. 2.

⁷ Ovi osnovni elementi indikativne prirode su za grantove indikativni iznos za poziv za prijedloge i za nabavku indikativni broj i tip predviđenih ugovora i indikativni vremenski okvir za pokretanje postupka nabavke

Projektni sažetak**1 IDENTIFIKACIJA**

Naziv projekta	II. faza rekonstrukcije tvrđave Kastel, - dio 2 „Kulturni centar sa pomoćnim službama“
CRIS Odluka broj	2012/023-867
Br. projekta	2
Kôd za MIPD sektor <i>Numerisanje je za dobrobit EU statistike i nije potrebno da se podudara sa numerisanjem korisnika MIPD-a.</i>	Društveni razvoj
Statistički kôd za ELARG	22 02 09: Pripremna aktivnost – Očuvanje i restauracija kulturnog naslijeđa u područjima konflikta
Kôd sektora DAC	41040 – Očuvanje lokaliteta
Ukupni troškovi (PDV isključen)¹	1 270 000 EUR
Doprinos EU	1 130 000 EUR
Način rukovođenja	Centralizovani
<i>Centralizovano rukovođ.:</i> Zadužena je Delegacija EU	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
Rukovođenje provedbom	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
Način provedbe	Samostalan projekat
Vrsta provedbe projekta	C01
Područje koje će imati koristi od aktivnosti	Bosna i Hercegovina

2 OBJAŠNENJE

¹ Ukupni troškovi projekta bi trebali biti neto bez PDV-a i/ili drugih poreza. Ako to ne bude slučaj, treba jasno naznačiti iznos PDV-a i razloge zašto se smatra prikladnim.

2.1 KONTEKST PROJEKTA: PITANJA KOJA TREBA RJEŠAVATI I KOJA TREBA POKRENUTI

Da bi se zaštitili kulturni i historijski spomenici BiH i da bi se oni stavili u funkciju razvoja zemlje, potrebno je provesti hitne mjere i osigurati sredstva potrebna za zaštitu, rekonstrukciju i restauraciju spomenika, a naročito onih s najvećom vrijednošću – nacionalnih spomenika, **koji su najvažniji simboli multikulturalizma**. Rehabilitacija kulturnih i historijskih spomenika poboljšava međukulturalno razumijevanje i saradnju na svim nivoima. Rekonstrukcija najvažnijih spomenika multikulturalizma i kulturnog naslijeđa BiH će poboljšati perspektive ekonomskog razvoja kroz povećanje u oblasti turizma i omogućit će provedbu europskih standarda i preporuka u ovom domenu.

BiH je bogata po kulturno-historijskim spomenicima iz raznih perioda i kultura a koje treba zaštititi, revitalizirati i treba stvoriti uslove kako bi se oni predstavili i treba im dodijeliti funkciju koja bi također bila i finansijski održiva.

Strategija proširenja EU i glavni izazovi 2010.-2011. navodi: „Komisija će nastaviti da podržava rehabilitaciju kulturnog naslijeđa u kontekstu Ljubljanskog procesa. RCC (*Regional Cooperation Council – Vijeće za regionalnu saradnju*) će uspostaviti Radnu grupu za kulturu i društvo, a podržavat će je stalni sekretarijat koji koristi pred-pristupnu finansijsku pomoć EU. Njen zadatak će biti da upravlja Ljubljanskim procesom, u saradnji s Vijećem Europe i Komisijom“.

Raznolika kulturna baština BiH je rezultat različitih civilizacija i religija koje su vjekovima postojale na ovom području. Neki od spomenika su bili pod utjecajem svih njih i kao rezultat toga one predstavljaju vezu između različitih zajednica. Jedan od takvih primjera je i Historijski lokalitet tvrđave „Kastel“ u Banja Luci.

2.2 VEZA IZMEĐU MIPD-A I STRATEGIJA DRŽAVNIH SEKTORA

Projekat je vezan za sljedeće sektore MIPD 2011. – 2013.: aktivnosti vezane za pravnu stečevinu EU i druge radnje.

Podrška radnjama koje su izvan obima glavnih sektora za podršku EU za period 2011.-2013.: v) mjere za podršku izgradnje povjerenja i pomirenje.

BiH je pripremila strategiju razvoja zemlje (*country development strategy - CDS*) i strategiju socijalne uključenosti koje će poslužiti kao osnova za državni razvojni plan. Ostaje da Vijeće ministara usvoji obje strategije i planove djelovanja u vezi s njima. Predloženi ciljevi i prioriteti za CDS su jačanje makroekonomske stabilnosti, održiv razvoj, konkurentnost, zapošljavanje, integracija u EU i socijalna uključenost.

Identifikovano je pet ključnih ciljeva prema Strategiji socijalnog uključivanja (*Social Inclusion Strategy – SIS*): poboljšanje penziona politike, poboljšanje zaštite porodica s djecom, poboljšanje sistema zdravstvene zaštite, poboljšanje obrazovnog sistema, kao i poboljšanje politike zapošljavanja i socijalne politike. Ovaj projekat bi trebao pomoći da BiH razvije svoju ekonomiju na osnovu svog kulturnog naslijeđa.

„Dokument o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine“ je usvojen 2008.godine. (SN BiH br. 93/08). Dokument o kulturnoj politici u Bosni i Hercegovini, poglavlje 19, ističe sljedeće prioritete:

- Promovisanje ulaganja u istraživanje, prosvjećivanje i afirmaciju kulturne tradicije u korist budućnosti, uzimajući u obzir činjenicu da Bosna i Hercegovina ima mnogo spomenika koji potječu iz raznih vremenskih perioda i kultura koje bi trebalo zaštititi,

revitalizirati i za koje trebamo stvoriti uslove za njihovo predstavljanje kao i cilj koji bi bio finansijski samoodrživ, kao što je korištenje ovih objekata i lokacija kao nove osnove za razvoj turizma i čak malih privatnih inicijativa (prodavnica specifičnih profila, ugostiteljskih objekata), što također čini dio podrške razvoju kulture putem turističke valorizacije kulturno-historijskog, prirodnog, arhitektonskog i duhovnog naslijeđa Bosne i Hercegovine.

- Određivanje prioriteta za rekonstrukciju kulturne infrastrukture u svim gradovima i općinama Bosne i Hercegovine; dovođenje do toga da kulturna demokratija i građanska kulturna prava budu realnost; podržavanje ekonomskog, socijalnog i kulturnog razvoja nerazvijenih ruralnih i urbanih područja,
- Uključivanje Dokumenta o kulturnoj politici u proces Europske integracije u Bosni i Hercegovini,
- Korištenje europskih fondova za projekte u domenu kulture.

2.3 VEZA SA PRISTUPNIM PARTNERSTVOM (ACCESSION PARTNERSHIP - AP) / EUROPSKIM PARTNERSTVOM (EUROPEAN PARTNERSHIP - EP) / UGOVOROM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU (STABILISATION AND ASSOCIATION AGREEMENT - SAA) / GODIŠNJIM IZVJEŠTAJEM O NAPRETKU (ANNUAL PROGRESS REPORT)

U Ugovoru o stabilizaciji i pridruživanju (Član 101) navedeno je da „Strane se obavezuju da promovišu kulturnu saradnju. Ova saradnja služi između ostalog da poveća uzajamno razumijevanje i poštovanje među pojedincima, zajednicama i narodima. Strane se takođe obavezuju da sarađuju kako bi promovisale kulturnu raznolikost, naročito u okviru UNESCO-ve Konvencije o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnih izražaja“ kao dijela pravne stečevine EU, poglavlje 26 (Član 151 Sporazuma EZ: „Zajednica će doprinostiti procvatu kultura država članica, poštujući pri tom njihovu nacionalnu i regionalnu raznolikost i u isto vrijeme će staviti zajedničko kulturno naslijeđe u prvi plan“).

BiH je ratificirala gore spomenutu Konvenciju te je stoga spremna da poboljša svoju saradnju u tom domenu s EU, državama članicama EU i međunarodnom zajednicom. BiH je ratifikovala sve međunarodne dokumente koji se odnose na zaštitu i promovisanje kulturnog naslijeđa.

U Izvještaju o napredovanju BiH iz 2012.godine. se navodi: “Došlo je do napredovanja u oblasti kulture. Entitetska i kantonalna ministarstva su usvojila plan djelovanja za provedbu strategije o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine u periodu od 2011. do 2014.godine.”

2.4 ANALIZA PROBLEMA

Putem ove akcije, namjera je da se rehabilitiraju lokaliteti kulturnog naslijeđa koji su pogođeni ratnim djelovanjima, da se dâ doprinos održivom razvoju lokaliteta u vezi sa vrijednim kulturnim objektima, da se podrži međukulturalni dijalog, pomirenje, da se podigne svijest o kulturnoj raznolikosti u Bosni i Hercegovini i na Zapadnom Balkanu među stanovništvom i da se podrži ekonomski razvoj. Zbog različitih uslova i neadekvatnog tretmana bedemi, bastioni, kule, prostorije ispod površine zemlje, kapije, prolazi, dvorišta su uglavnom devastirani. Ovo stanje je rezultat starenja, vremenskih uslova i zemljotresa, neodržavanja i ponekad neadekvatnog ulaganja u strukturne sanacije i restauraciju.

2.5 POVEZANE AKTIVNOSTI I KOORDINACIJA DONATORA

Uzimajući u obzir potrebu za adekvatnijim postupkom obnove tvrđave Kastel, Gradska uprava Banje Luke u saradnji sa relevantnim odjeljenjima Zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa Republike Srpske je kreirala novi rehabilitacijski program restauracije, očuvanja i revitalizacije tvrđave Kastel. Razrađeni su ključni dokumenti:

- Preliminarna tehnička studija tvrđave Kastel (2007., Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa Republike Srpske) kao preduslova razvoja tehničke dokumentacije;
- Idejno rješenje projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave Kastel“ (2008., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)
- Ekološka dozvola za radove na rekonstrukciji i revitalizaciji tvrđave „Kastel“ (2010., grad Banja Luka)
- Glavni projekat projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave Kastel“ (2012., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)
- Studija izvedivosti i Poslovni plan za projekat „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave Kastel“ (2013., Projekat AD Banja Luka)

Republički zavod za zaštitu kulturnog, historijskog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske je odobrio glavni projekat kao i uslove lokaliteta za projekat Preoblikovanja i revitaliziranja za „Kastel“, uključujući svih deset jedinica planiranja. Jedinice planiranja vezane za komercijalne aktivnosti, poput Jedinice 1- hotel i popratni objekti, su smještene izvan zidina tvrđave „Kastel“ te stoga ne mogu ugroziti kulturno naslijeđe, dok Jedinica 5b - javna garaža je podzemna garaža.

Uključene su sljedeće jedinice:

1. Jedinica 1 – hotel i popratni objekti
2. Jedinica 2 – kulturni centar – ljetna pozornica
3. Jedinica 3 – Servisni ured
4. Jedinica 4 – turistički info ured
5. Jedinica 5a– gradski trg
6. Jedinica 5b – javna garaža i popratni prostor
7. Jedinica 6 – sportski i rekreacioni centar
8. Jedinica 7 – gradski vrt
9. Jedinica 8 – riječna obala
10. Jedinica 9 – historijski muzej

Završni projekti za sve jedinice su okončani i pregledao ih je Zavod za izgradnju Banja Luka.

I faza restauracije tvrđave „Kastel“

IPA 2011 je osigurala sredstva za I. fazu restauracije tvrđave „Kastel“ i to u iznosu od 2.500.000 EUR. Projekat predstavlja značajan potencijal pri usredsređivanju pažnje i podsticanju ulaganja u rehabilitaciju historijskog lokaliteta. Sljedeće aktivnosti su usmjerene na poboljšanje kulturne situacije:

- osiguranje kulturnog prostora koji bi doprinio kulturnom, socijalnom i ekonomskom razvoju,
- osiguranje javnog prostora otvorenog za sve građane,

- doprinos zanimljivosti grada,
- služi kao simbol pomirenja i mira.

Restauracija Jedinice 9 Kastela je otpočela sa I fazom koja je započeta u martu, 2013.g. i odvija se kako je planirano. Svi uključeni zainteresovani i izvođači su ispunili pravovremeno sve predušlove za izvršenje i nadzor radova. U skladu sa tekućom dinamikom, realno je očekivati završetak radova prije roka od 24 mjeseca.

Restauracija sarajevske Vijećnice i zgrade Općine Novi Grad – IPA 2009 i IPA 2010

IPA 2009 i IPA 2010 su obezbijedile sredstva za restauraciju sarajevske Vijećnice i zgrade Općine Novi Grad u ukupnom iznosu od 8 500 000 EUR. Finansijski doprinos IPA-e 2009 od 4 000 000 EUR, plus državni doprinos i nepotrošena sredstva od međunarodnih donacija, kao i finansijski doprinos iz IPA-e 2010 od 3 500 000 EUR su omogućili sredstva potrebna za završetak rekonstrukcije sarajevske Vijećnice. Sredstva IPA-e 2010 u iznosu od 1 000 000 EUR će osigurati kompletnu restauraciju zgrade Općine Novi Grad.

Restauracija zgrade Općine Novi Grad je uspješno okončana i zgrada je otvorena prilikom ceremonije koja je održana u maju 2013.godine.

Restauracija objekta koji je dobro poznat kao sarajevska Vijećnica se odvija u okviru planirane dinamike i očekuje se da će izvođač radova postupiti u skladu sa planiranim rokom u maju, 2014.godine. Korištenje zgrade je već planirano u okviru procesa obilježavanja početka II svjetskog rata, te je planirano da 28. juna, 2014.godine nastupi Bečki filharmonijski orkestar.

ARCH Stolac – „Naslijeđe kao most između zajednica“

Pilot-projekat za očuvanje i restauraciju kulturnog naslijeđa u područjima konflikta na Zapadnom Balkanu za 2008.g. je osigurao iznos od 1 500 000 EUR za rekonstrukciju arhitektonskog naslijeđa u Stocu – održivo oživljavanje i razvoj ratom razorene zajednice. Opšti cilj ovog projekta je doprinos pomirenju između različitih zajednica i poboljšanje procesa povratka u Stolac.

Restauracija odabranih objekata u Stocu (i to Starog Grada, Šarića kuće – Galerija Branka Šotre, mlinova i mostova) treba da se okonča u septembru, 2013.g., 6 mjeseci prije ugovorenog roka. Ovaj izvrstan rezultat se nije mogao postići bez velikog doprinosa i posvećenosti vlade BiH da se neutralizuje značajno kašnjenje pri ugovaranju i provedbi aktivnosti finansiranih odlukom. Također treba napomenuti da je više kulturnog naslijeđa u fazi rekonstrukcije i restauracije, npr. Sahat-kula i Musafirhana (stari hotel), što se finansira iz raznih izvora koji nisu iz EU.

Po okončanju svih aktivnosti građani Stoca i njegovi posjetioci će moći da uživaju u jedinstvenom i izvanrednom kulturnom naslijeđu umjesto da slušaju priče o nedavnim konfliktima.

2.6 Stečena iskustva

Rehabilitacija kulturnog i historijskog naslijeđa bilo koje vrste doprinosi njihovoj revitalizaciji i korištenju. Rekonstrukcija Starog mosta u Mostaru je jedan od takvih primjera. Rekonstrukcija njegovih kula, koje su sada gradski muzeji, je dovela do toga da one postanu mjesto okupljanja i obrazovanja. Takve inicijative su pokazale ogroman značaj i vrijednost njihovih rezultata: one doprinose pomirenju i poboljšanju dobrobiti lokalne zajednice.

Razumijevanje i oblikovanje područja kao poticaj za stvaranje pozorišnih predstava su druga priča. Nema potrebe objašnjavati taj stav, jer je dovoljno prisjetiti se primjera ambijentalnog područja Budve, Dubrovnika, Pirana i Niša i takođe direktnih iskustava Ljetne pozornice u Banjoj Luci. Međutim postoje važne historijske reference, poput komada Copeaua i Jouveta sa početka 20. vijeka u Parizu ili kapitalnog doprinosa Richarda Schechnera ideji ambijentalnog pozorišta i sintetizovanog procesa stvaranja pozorišnog komada i transformacije scenskog prostora, u New Yorku pedeset godina kasnije.

Rekonstrukcija tvrđave Kastel je projekat od velike važnosti: ona ima za cilj perspektivu i dobrobit građana BiH, bilo kao impuls ka razvoju lokalne zajednice putem turizma ili kao objekat za višefunkcionalno svakodnevno korištenje za generacije koje dolaze.

U smislu izvedbe projekta, za provedbu uspješnog projekta koji se odnosi na restauraciju kulturnog naslijeđa, sve potrebne dokumente za dozvolu za gradnju bi trebalo dobiti unaprijed. Također, od vitalnog je značaja ugovor između zainteresovanih strana. Predočavanje gore spomenutih dokumenata i saglasnost o budućoj funkciji koju treba dodijeliti zgradama su preduslovi za provedbu projekta.

3 OPIS

3.1 OPĆI CILJ PROJEKTA

Podržati kulturni razvoj Bosne i Hercegovine u skladu sa ciljevima Ljubljanskog procesa II.

3.2 SPECIFIČAN (SPECIFIČNI) CILJ(EVI) PROJEKTA

Restauracija i očuvanje ugroženog kulturnog naslijeđa od najveće vrijednosti za Bosnu i Hercegovinu – II. faza za tvrđavu „Kastel“.

Ovaj projekat ima za cilj rehabilitaciju historijskog lokaliteta tvrđave Kastel u Banjoj Luci (II faza): restauracija i adaptacija tvrđave Kastel u Banjoj Luci (ljetna pozornica sa pomoćnim objektima, zidine i bastioni na sjevernom i zapadnom dijelu tvrđave – Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“, u skladu sa postojećom tehničkom dokumentacijom (idejni projekat i glavni projekat, koje je sačinilo „Građenje“, Istočno Sarajevo) i studija izvedivosti. Zadatak nije samo zaustaviti dalju devastaciju spomenika, nego i pronaći najbolji način da se izraze njegove vrijednosti i da se to prilagodi za savremene potrebe a da se pri tom one ne ugroze. Ciljevi projektovanja se nalaze u javnoj potrebi da se ponovo vrednuju i preporode tradicionalni programi ali, u isto vrijeme, u primjeni novih funkcija i prostornih, tehnoloških i okolišnih sadržaja. Način da se to ostvari je definisan dualitetima – u vrijednostima, procedurama, sredstvima i estetici – zasnovano na tradiciji i savremenosti, orijentisano na transformaciju i razvoj urbanog krajolika Banja Luke.

II faza rehabilitacije tvrđave Kastel – Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“ će uključivati sljedeće zahvate: konstruktivna stabilizacija bastiona i podzemnog arsenala na sjevernom dijelu kompleksa tvrđave; rekonstrukcija tornja 3 i tornja 4 i centralnog zida, što

uključuje zamjenu vanjskih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za ljetnu pozornicu (sanitarni i pomoćni objekti, garderoba, predsoblje, skladišta, ...)

Glavna filozofija je da se izvede minimum zahvata koji bi mogli narušiti vjerodostojnost zgrade. To znači očuvanje i primjenu izvornih materijala i tehnologija građenja tokom rehabilitacije konstrukcije, restauracije i adaptacije zgrade. Osim toga, ovaj projekat bi pružio buduću viziju za tvrđavu Kastel kao centralnu zgradu za kulturne događaje u gradu Banja Luci i Republici Srpskoj.

Finansiranje aktivnosti vezanih za restauraciju i revitalizaciju preostalih jedinica nije svrha ovog projekta. Završni projekat za Jedinicu 2 – Kulturni centar sa pomoćnim objektima je završen i tehnički pregledan.

3.3 REZULTATI

II. faza rehabilitacije tvrđave Kastel: Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“ je izvedena u striktnom skladu sa uslovima određenim u ugovoru i pravilima države.

Mjerljivi pokazatelji:

- Toranj 3 i 4 su potpuno restaurirani i adaptirani (100% od neto područja površine 182.00 m²)
- Arsenal ispod površine zemlje potpuno je restauriran i adaptiran (100% od neto područja površine 112.00 m²)
- Garderoba, sanitarni i pomoćni objekti potpuno su izgrađeni (100% od neto područja površine 280.00 m²)
- Radovi na sjevernim i zapadnim zidovima Kulturnog centra sa pomoćnim objektima, urađeno je slijedeće: bastioni i zidovi su zaštićeni od daljeg propadanja. Radovi su obavljani na cca 30% ukupne neto površine tvrđave Kastel
- Potpuno rekonstruisane vanjske linije opće infrastrukture za jedinicu 2: Kulturni centar sa pomoćnim objektima
- Kompletno je rekonstruisana stanica za napajanje električnom energijom „Kastel“ i
- Objekti tvrđave „Kastel“ u jedinicama 2 i 9, npr. muzej, tornjevi 3, 4 i 5 povezani su sa gradskim cjevovodom za grijanje.

3.4 GLAVNE AKTIVNOSTI

Za postizanje gore navedenih rezultata, zahvat prema ovom projektu uključuje radove na rehabilitaciji i restauraciji historijskog lokaliteta tvrđave Kastel i njegovo nadziranje.

Aktivnost 1 II faza radova rekonstrukcije, sanacije, restauracije i adaptacije na tvrđavi Kastel: Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“

Ugovor 1.1: Ugovor o radovima koje finansira EU će obuhvatiti sljedeće:

- Konstrukcionu stabilizaciju bastiona, zidova i arsenala ispod površine zemlje na sjevernom i zapadnom dijelu kompleksa tvrđave;
- Rekonstrukciju tornjeva 3 i 4;
- Rekonstrukciju vanjskih linija opće infrastrukture i pomoćnih objekata potrebnih za funkcionisanje ljetne pozornice.

Ugovor 1.2: Sufinansiranje države će osigurati Uprava grada Banja Luke uz plaćanje čitave izgradnje i dozvole za gradnju a ugovor(i) o radovima će obuhvatiti sljedeće:

- Rekonstrukciju stanice za napajanje električnom energijom "Kastel"
- Povezivanje objekata Kastela sa cjevovodom za grijanje.

Aktivnost 2: Nadziranje radova na rehabilitaciji (ugovor 2.1, Ugovor o uslugama kojeg finansira EU).

3.5 OCJENA UTJECAJA PROJEKTA, KATALITIČKI EFEKAT I PREKOGRANIČNI UTJECAJ (GDJE JE PRIMJENJIVO)

Na državnom nivou, aktivnosti restauracije bi postavile primjer dubokog i dalekosežnog efekta u doprinošenju ekonomskom oživljavanju. One bi služile kao model za neprestanu dinamičku regeneraciju kulturnog i historijskog naslijeđa. Projekat bi predstavljao značajan potencijal za usredsređivanje pažnje i podsticanje ulaganja u rehabilitaciju historijskih lokaliteta. Na taj način, aktivnosti će poboljšati situaciju u kulturi jer će one:

- o Osigurati kulturni prostor doprinoseći kulturnom, socijalnom i ekonomskom razvoju,
- o Osigurati javni prostor otvoren za sve građane,
- o Doprinijeti atraktivnosti grada,
- o Služiti kao simbol pomirenja i mira.

Rehabilitacija bi trebala započeti prevenciju daljnjeg propadanja lokaliteta, kao zaštita i povećanje važnosti lokaliteta putem stvaranja nove kulturne infrastrukture. Ova vrsta infrastrukture će osigurati platformu za razvoj turizma i kulturnih prilika u gradskom području i njegovoj regiji.

Tvrđava Kastel je smještena u blizini džamije Ferhadije, koja je također državni spomenik u toku rekonstrukcije. Zajedno one predstavljaju vjerske i kulturne simbole. Njihova rekonstrukcija i restauracija imaju duboko i simbolično značenje te promoviraju pomirenje i proces povratka. Ovaj projekat će doprinijeti podizanju svijesti o važnosti rehabilitacije Džamije, procesa povratka i pomirenja i shvaćaju da je naslijeđe zajednička vrijednost za sve građane.

Ovaj projekat će osigurati okončanje II faze rehabilitacije tvrđave Kastel – Jedinice „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“.

Da bi se osigurala potpuna restauracija tvrđave Kastel, trebat će osigurati finansiranje za buduću (buduće) fazu (faze). Vlasnik lokaliteta je grad Banja Luka i kao opštinsko tijelo on će osigurati sredstva potrebna za održavanje zgrade u budućnosti i njeno korištenje i promovisanje kada aktivnosti restauracije budu okončane. Grad Banja Luka će također osigurati sredstva za rekonstrukciju stanice za napajanje električnom energijom koja će se koristiti za svih deset jedinica.

Vlada Republike Srpske je odgovorna za obezbjeđenje pravnih, naučnih, tehničkih, administrativnih i finansijskih mjera potrebnih za zaštitu, očuvanje, pokazivanje, rehabilitaciju i održavanje nacionalnog spomenika.

3.6 ODRŽIVOST

Aktivnost će biti direktno povezana sa već odobrenim zahvatom na jedinici 9 Kastela, a koji je ugovoren iz sredstava IPA 2011. Zahvat na jedinici 2 će pojačati utjecaj na oba zahvata, a oba su u pogledu budućeg korištenja tvrđave Kastel kao jednog od glavnih kulturnih mjesta Bosne i Hercegovine. Dalja održivost oba zahvata bi se mogla osigurati na višem nivou s tim da se interakcija kulturnih događaja organizira unutar obje jedinice.

3.7 PRETPOSTAVKE I PREDUSLOVI²

Uspjeh aktivnosti će zavistiti u velikoj mjeri od individualne predanosti Korisnika koji učestvuju, a koji bi trebali osigurati potrebna finansijska i institucionalna sredstva.

Uprava grada Banja Luke, po prijemu informacije da su izabrani predloženi zahvati, je informisala sve organizatore o kulturnim aktivnostima, npr. DemoFestu, Kratkofilu itd., te da će Ljetna pozornica Kastel biti zatvorena tokom 2014. godine i većinu 2015. godine zbog planiranih radova.

Uprava grada će također, po potpisivanju Finansijskog sporazuma, započeti postupak za dobijanje svih dozvola za izgradnju i zgrade za relevantnim državnim i entitetskim vlastima. Ovo je jako kompleksan i skup (vrijednost je cca 50.000 EUR) proces koji je pravovremeno obavljen u slučaju zahvata koji se finansira iz Državnog programa IPA 2011.

Očekuje se da će planirani zahvati na dovodu električne energije i cjevovodu za grijanje (vrijednom cca 90.000 EUR) osigurati dugoročnu održivost za Kastel u pogledu pripajanja električne energije i grijanja. Ovo je prilično kompleksan proces koji će podrazumijevati ne samo promjene u raznim zakonodavnim i strateškim dokumentima u vlasništvu grada, entiteta i države, nego takođe zahtijeva efikasnu i brzu akciju koju treba poduzeti Uprava grada Banja Luke.

Stoga državno sufinansiranje predstavlja iznos od 140 000 EUR (50 000 EUR dozvole za građenje i zgradu, 90 000 EUR za dovod električne energije i grijanja).

4 PITANJA PROVEDBE

Prethodni i tekući zahvati na kulturnom naslijeđu u Bosni i Hercegovini kojima rukovodi Delegacija EU u BiH potvrđuju potrebu da se uključe razne zakonodavne i izvršne zainteresovane strane i da traže da bosanskohercegovački korisnici (npr. lokalne vlasti, entitetska i državna ministarstva) preuzmu potpunu obavezu u postupku traženja odgovarajućeg rješenja za provedbu pokrenutih pitanja.

Ovo je bilo jako očigledno i korisno u pogledu dobijanja raznih dozvola i potvrda i plaćanja poreza koji su obavezani prema lokalnom zakonu (lokalnim zakonima). Zbog kompleksnog pravnog poretka Bosne i Hercegovine kojeg podržava spor i neefikasan odgovor većine pravnih službi odlučeno je da se ovi zadaci prenesu na krajnje korisnike. Uočeno je da je ova praksa krajnje uspješna u svim tekućim i završenim zahvatima na kulturnom naslijeđu.

Ovaj projekat se može provesti paralelno sa tekućom I fazom projekta koju podržava Državni program za BiH IPA 2011.

² Pretpostavke su vanjski faktori koji imaju potencijal da utječu na (ili čak odrede) uspjeh projekta ali su izvan kontrole rukovodilaca za provedbu. Na takve faktore se ponekad poziva kao na rizike ili pretpostavke ali Komisija traži da svi rizici budu izraženi kao pretpostavke. Preduslovi su zahtjevi koji se moraju ispuniti prije nego što može otpočeti podrška sektoru.

4.1 OKVIRNI BUDŽET

Ukupni budžet: 1 270 000 EUR

1 130 000 EUR (ugovori o nadziranju i radovima koje finansira EU) + 140 000 EUR (državno sufinansiranje za dobijanje dozvola za gradnju i zgrade i radove koje treba izvršiti na pripajanju na električne i grijne linije).

Okvirni budžet projekta (iznosi u EUR)

NAZIV PROJEKTA			IZVORI FINANSIRANJA										
			UKUPNI RASHODI		DOPRINOS EU			DRŽAVNI DOPRINOS					PRIVATNI DOPRINOS
IB (1)	INV (1)	EUR (a)=(b)+(c)+(d)	EUR (b)	% (2)	Ukupno u EUR (c)=(x)+(y)+(z)	% (2)	Central EUR (x)	Regionalni/lokalni EUR (y)	IFI EUR (z)	EUR (d)	% (2)		
Aktivnost 1		1 170 000	1 030 000	88	140 000	12		140 000					
ugovor 1.1	X	1 030 000	1 030 000	100							-		
ugovor 1.2	-	140 000			140 000	100		140 000			-		
Aktivnost 2													
ugovor 2.1	X	100 000	100 000	100							-		
ugovor 2.2	-										-		
.....													
UKUPNO IB		100 000	100 000	100	0	0		0					
UKUPNO INV		1 170 000	1 030 000	88	140 000	12		140 000					
UKUPNI PROJEKAT		1 270 000	1 130 000	89	140 000	11		140 000					

NAPOMENA: NE MIJEŠAJTE IB I INV U ISTOM REDU AKTIVNOSTI. KORISTITE ODVOJEN RED

Iznosi bez PDV-a

(1) U redu Aktivnost, koristite "X" da identificirate da li je IB ili INV

(2) Izraženo u % **Ukupnih** rashoda (kolona (a))

4.2 OKVIRNI RASPORED PROVEDBE (PERIODI RASPOREĐENI PO TROMJESEČJIMA)

Ugovori	Početak tendera/ poziva za prijedloge	Potpisivanje ugovora	Okončanje projekta
Ugovor 1.1 (Ugovor o radovima, EU)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2015
Ugovor 1.2 (Ugovor o radovima, NC)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2015
Ugovor 2.1 (Ugovor o uslugama, EU)	Q1/2014	Q2/2014	Q2/2016

Nabavku, ugovaranje i upravljanje ugovorima (1.1 i 2.1) koje finansira EU će obaviti službe Delegacije EU.

4.3 PRIORITETNA PITANJA

4.3.1 *Jednake mogućnosti i nediskriminacija*

Garantirat će se principi i praksa jednakih mogućnosti za žene i muškarce kako bi se osiguralo ravnopravno učešće spolova u aktivnostima. Naime, pripreme aktivnosti osiguravaju integrisanje spolova, jednake mogućnosti i pitanja manjina u okviru ciljanih institucija i rezultata.

4.3.2 *Okoliš i klimatske promjene*

Korisnici i/ili odabrani izvođači radova će osigurati da poduzete aktivnosti ne štete okolišu i da budu u skladu sa državnim i entitetskim zakonodavstvom o okolišu. Studija procjene utjecaja na okoliš se rješavala u okviru primjene studije izvedivosti. Projektni lokalitet je smješten na obje strane rijeke Vrbas i dopriniće rekonstrukciji krajolika.

4.3.3 *Manjine i ranjive grupe*

Program podstiče izgradnju mostova između različitih etničkih i vjerskih zajednica širom Bosne i Hercegovine i Zapadnog Balkana. Kulturna saradnja će povećati uzajamno razumijevanje između pojedinaca, zajednica i naroda. Ovaj projekat će takođe doprinijet će promovisanju pomirenja među narodima Bosne i Hercegovine i procesu povratka.

4.3.4 *Uključenost civilnog društva/zainteresovanih strana*

Sve aktivnosti će privući naročitu pažnju različitih etničkih i vjerskih grupa i potaknut će se međusobna saradnja i kako unutar Bosne i Hercegovine tako i Zapadnog Balkana. Korisnici i agencije za provedbu će tražiti uključenost civilnog društva u upravljanje i praćenje projekata.

PRILOZI

Dokumenti koje treba priložiti uz Projektni sažetak

1. Logički radni okvir
2. Opis institucionalnog okvira

(Uključujući i sastav projektnog Upravnog odbora, Sektorske pododbore za praćenje i sektorske radne grupe)

3. Referenta lista relevantnih zakona i propisa samo gdje je to relevantno
4. Detalji ugovora(*) kojeg finansira EU gdje je to moguće:

Za ugovore sa TA (Task Authorizations – ovlaštenjem za zadatke): očekivani rezultati od izvođača radova i okvirna raspodjela budžeta.

Za ugovore o radovima: pozivanje na studiju izvedivosti za građevinske radove, identifikacija lokaliteta, okvirna lista radova koje treba završiti i procjena troškova, okvirna naznaka kako će se pripremiti tehničke specifikacije, odredbe za održavanje i informisanje o vlasništvu nad imovinom(**); opis usluga koje treba obaviti za dio ugovora koji se odnosi na usluge.

Molimo imajte na umu da je studija izvedivosti preduslov kada su predloženi ugovori o radovima i snabdijevanju.

Za svaku aktivnost, opišite format i plan sufinansiranja.

(*) Nestandardni aspekti (u slučaju derogacije PRAG-a (*Practical Guide*)) se takođe trebaju navesti.

(**) Vlasništvo nad imovinom, planovi održavanja (primjenjuje se na sve ugovore o snabdijevanju i radovima):

- Vlasništvo nad imovinom (trenutno i nakon okončanja projekta)
- Planovi održavanja
- Opisati bilo kakve dogovore o sufinansiranju, kako će to biti provedeno i do kada

5. Aktivnosti u vezi sa vidljivošću projekta

PRILOG I: Matrica logičkog okvira u standardnom formatu

MATRICA LOGIČKOG OKVIRA PLANIRANJA za Projektni sažetak		Naziv projekta i broj: II faza rekonstrukcije tvrđave Kastel – dio 2 „Kulturni centar sa pomoćnim službama“	Period za izvršenje isjete: godinu dana nakon krajnjeg datuma za izvršenje ugovora.
Ugovorni rok isjete: tri godine nakon datuma zaključenja Ugovora o finansiranju.			
Ukupni budžet:		1 270 000	
Budžet EU:		1 130 000	
Opći cilj	Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))	Izvori provjere	
Podržati kulturni razvoj Bosne i Hercegovine u skladu sa ciljevima Ljubljanskog procesa II.	1.1 Broj turista koji dolazi u Bosnu i Hercegovinu uopšte i naročito u Banja Luku. 1.2 Broj kulturnih aktivnosti koje se odvijaju u Kastelu sa ciljem davanja doprinosa poboljšanju socio-ekonomskog razvoja i pomirenja	Turističke agencije i turistički info centri Statistike i izvještaji odgovornih Institucija za kulturno naslijeđe.	
Poseban cilj	Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))	Izvori provjere	Pretpostavke
Obnova i očuvanje ugroženog kulturnog naslijeđa od najveće vrijednosti za Bosnu i Hercegovinu – II faza tvrđave Kastel.	1.1. Broj rekonstruisanih nekretnina koje su označene kao nacionalni spomenici BiH.	Izvještaji EU o provedbi projekta, Baza podataka Republičkog zavoda za kulturno i prirodno naslijeđe Republike Srpske, Ministarstvo obrazovanja i kulture Republike Srpske i izvještaji Republičkog zavoda o pitanju i o situaciji kulturnog naslijeđa u Bosni i Hercegovini.	Specifični izvori su dostupni
Rezultati	Objektivno provjerljivi pokazatelji (Objectively verifiable indicators (OVI))	Izvori provjere	Pretpostavke
II faza rehabilitacije tvrđave Kastel, Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“ je	-Toranj 3 i 4 su potpuno restaurirani i adaptirani (100% neto površine od 182.00 m ²) -Arsenal ispod površine zemlje potpuno restauriran	Izvještaji izvođača radova Izvještaji korisnika	Sve dozvole za rad su dodijeljene na vrijeme

<p>obavljena striktno u skladu s uslovima određenim u ugovoru i pravilima države.</p>	<p>i adaptiran (100% neto površine od 112.00 m²) -Garderoba, sanitarne i pomoćne prostorije su potpuno izgrađene (100% neto površine od 280.00 m²) -Obavljeni su radovi na sjevernim i zapadnim zidinama, II faza, Jedinica 2, Kulturni centar sa pomoćnim objektima, urađeno: bastioni i zidine su zaštićeni od daljeg propadanja. Radovi su izvršeni oca 30% ukupne neto površine na tvrđavi Kastel. -Potpuno rekonstruisane vanjske linije opšte infrastrukture za Jedinicu 2: Kulturni centar sa pomoćnim objektima. - Kompletno rekonstruisana stanica za el. energiju „Kastel“ - Objekti tvrđave Kastel u jedinicama 2 i 9, npr. muzeji, tornjevi 3, 4 i 5 su spojeni sa gradskim cjevovodom za grijanje.</p>	<p>Sva potrebna sredstva su dostupna Uključene zainteresovane strane namjeravaju da saraduju</p>
<p>Aktivnosti za postizanje rezultata</p> <p>II. faza radova na rekonstrukciji, sanaciji, restauraciji i adaptaciji tvrđave Kastel, Jedinica „Kulturni centar sa pomoćnim objektima“ (Ugovor o radovima)</p> <p>Nadziranje radova</p>	<p>Sredstva / ugovori</p> <p>Ugovor 1.1. Ugovor o radovima (EU) Ugovor 1.2 Ugovor o radovima (NC)</p> <p>Ugovor 1.2. Ugovor o uslugama (EU)</p>	<p>Pretpostavke</p> <p>Specifična sredstva su dostupna Sve relevantne građevinske dozvole su izdane pravovremeno Uključene zainteresovane strane namjeravaju da saraduju.</p>
<p>Troškovi</p> <p>1 030 000 EUR 140 000 EUR</p> <p>100 000 EUR</p>		

PRILOG II Opis institucionalnog okvira

U Bosni i Hercegovini, kultura je nadležnost koja je bila decentralizovana. Ustav Bosne i Hercegovine daje uglavnom nadležnosti u gore spomenutim oblastima - entitetima i/ili kantonima, dok su državni nivo uglavnom strukture koordinacije. Imamo četiri administrativne strukture vezane upravo za područje kulture u Bosni i Hercegovini:

- Ministarstvo civilnih poslova na državnom nivou
- Ministarstvo kulture i sporta Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH)
- Ministarstvo obrazovanja i kulture Republike Srpske (RS)
- Odjeljenje za privredni razvoj, kulturu i sport Distrikta Brčko (BD)

U pogledu kulturnog naslijeđa, također postoji Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, a to je institucija na državnom nivou, te je zadužena za određivanje nacionalnih spomenika.

Na entitetskom nivou, u Bosni i Hercegovini postoje dva Zavoda odgovorna za kulturno i historijsko naslijeđe: Zavod za zaštitu kulturnog, historijskog i prirodnog naslijeđa Federacije Bosne i Hercegovine i Zavod za kulturno, historijsko i prirodno naslijeđe Republike Srpske. Njihove odgovornosti uključuju stručne i druge radove koji zahtijevaju primjenu stručnih i naučnih metoda i srodnog administrativnog rada u oblasti očuvanja kulturno-historijskog naslijeđa.

Ministarstvo civilnih poslova na državnom nivou je odgovorno za određivanje osnovnih principa za koordinaciju, usklađivanju planova dva entitetska tijela i definisanje međunarodne kulturne strategije Bosne i Hercegovine. Sve druge nadležnosti po ovom pitanju su zadržane na entitetskom i kantonalnom nivou.

Sve ove strukture se snažno zalažu za oživljavanje kulturnog sektora u cjelini i saradnju kako bi se rehabilitovalo i očuvalo kulturno naslijeđe, integrisanje u savremeni privredni razvoj i da se on predstavi široj međunarodnoj zajednici.

Prilog III Reference zakona, propisa i strateških dokumenata

Propisi i strateški dokumenti na državnom nivou

- Dokument o kulturnoj politici Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine” br. 93/08)
- Odluka o određivanju historijskog lokaliteta tvrđave „Kastel“ u Banja Luci kao nacionalnog spomenika Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine“ br. 36/05)

Propisi i strateški dokumenti na entitetskom nivou

- Zakon o provedbi Odluke Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika ustanovljenih prema Prilogu 8 Dejtonskog sporazuma 2002, a koju je usvojila Republika Srpska (Službene novine Republike Srpske br. 9/02).

- Zakon o kulturnim dobrima („Službene novine Republike Srpske”, br. 11/95) u Republici Srpskoj.
- Zakon o prostornom planiranju („Službene novine Republike Srpske“ br. 84/02, 55/02, 14/03, 112/06, 53/07)
- Razvojna strategija za kulturu Republike Srpske („Službene novine Republike Srpske“ br. 16/10)

Referentna lista relevantnih međunarodnih dokumenata

- UNESCO-ova Konvencija o zaštiti i promovisanju različitosti kulturnog izražavanja
- UNESCO-ova Konvencija o očuvanju nematerijalnog kulturnog naslijeđa
- UNESCO-ova Konvencija o zaštiti svjetskog kulturnog i prirodnog naslijeđa
- Konvencija Vijeća Europe o zaštiti arhitektonskog naslijeđa Europe
- Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturnog naslijeđa za društvo

Gore navedene međunarodne dokumente je ratifikovala Bosna i Hercegovina, te je prema tome pokazala svoju predanost očuvanju i promovisanju kulturnog naslijeđa.

- Saopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom komitetu regija COM(2010) 553

Referiranje na AP (*Accession Partnership – Pristupno partnerstvo*) / **NPAA** (*National Program of Adoption of Acquis – Nacionalni program usvajanja pravne stečevine EU*) / **EP** (*European Partnership – Europsko partnerstvo*) / **SAA** (*Stabilization and Association Agreement – Ugovor o stabilizaciji i pridruživanju*)

(Član 101) „Strane se obavezuju da će promovisati kulturnu saradnju. Ta saradnja služi *inter alia* da se poboljša međusobno razumijevanje i poštovanje između pojedinaca, zajednica i naroda. Strane se takođe obavezuju da sarađuju na promovisanju kulturne različitosti, naročito u okviru UNESCO-ove Konvencije o zaštiti i promovisanju raznolikosti kulturnog izražavanja”. Ovaj sporazum utjelovljuje kulturnu saradnju između EU i Bosne i Hercegovine.

Referiranje na MIPD

Ovaj projekat je povezan sa sljedećim prioritetima MIPD 2011-2013:

Strateški cilj IPA-e

Plan Europa 2020 nudi zemljama proširenja sidro za reforme. Bosna i Hercegovina je pozvana da slijedi prioritete strategije i da glavne izazove prilagodi državnom kontekstu.

2.6 Odabrani prioriteti za pomoć EU-a

- Podsticanje ekonomskog i socijalnog razvoja.

Aktivnosti vezane za pravnu stečevinu EU i druge aktivnosti

Podrška aktivnostima koje su izvan obima glavnih sektora za podršku EU za period od 2011-2013.: v) mjere za podršku izgradnji povjerenja i pomirenje.

Referiranje na Državni razvojni plan

- Bosna i Hercegovina je pripremila razvojnu strategiju zemlje (*country development strategy* (CDS)) i strategiju socijalne uključenosti koje će poslužiti kao osnova za državni razvojni plan. Vijeće ministara tek treba usvojiti obje strategije i s tim u vezi planove djelovanja. Predloženi ciljevi i prioriteti za CDS su jačanje makroekonomske stabilnosti, održiv razvoj, konkurentnost, zapošljavanje, integracije u EU i socijalna uključenost. Konačni cilj CDS-a, socijalna uključenost, čini osnovu strategije socijalne uključenosti, za koju je identificirano pet ključnih ciljeva: poboljšanje penzione politike, poboljšanje zaštite porodica sa djecom, poboljšanje sistema zdravstva, poboljšanje obrazovnog sistema i poboljšanje politike zapošljavanja i socijalne politike.

Referiranje na državne / sektorske planove ulaganja

- Dokument o kulturnoj strategiji Bosne i Hercegovine („Službene novine Bosne i Hercegovine“ br. 93/08)
- Strategija kulturnog razvoja Republike Srpske („Službene novine Republike Srpske“)

PRILOG IV Detalji prema ugovoru kojeg finansira EU

Projekat će se provoditi putem dva različita ugovora koje finansira EU a kojima rukovodi Delegacija EU u Bosni i Hercegovini:

- Jedan ugovor o radovima na aktivnostima rehabilitacije i restauracije do maksimalnog iznosa od 1.030.000 EUR (ugovor 1.1)
- Ugovor o uslugama za nadziranje radova do maksimalnog iznosa od 100.000 EUR (ugovor 2.1)

Referentna lista dokumenata

Uprava grada Banja Luke je finansirala izradu sljedećih dokumenata:

1. *Studiju izvedivosti i Poslovni plan* za projekat „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave Kastel” (2013., Projekat AD Banja Luka)
2. *Glavni projekat* projekta „Rekonstrukcije i revitalizacije tvrđave Kastel“ (2012., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)
3. *Ekološka dozvola* za radove na rekonstrukciji i revitalizaciji tvrđave Kastel (2010., grad Banja Luka)
4. *Idejno rješenje* projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija tvrđave Kastel“ (2008., Građenje, j.s.c. Istočno Sarajevo)

Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske je sačinio dokument *Elaborat o trenutnom stanju objekata i prostora tvrđave Kastel u Banja Luci za izradu projekta rekonstrukcije i preoblikovanja* u 2007.

Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Republike Srpske posjeduje informacije i osnovne dokumente u vezi sa periodom 1975. – 1980.g. kako slijedi:

1. *Program revitalizacije tvrđave „Kaste“l za 1980.godinu.*, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika Banja Luka, Banja Luka, 1980.godine.
2. *Program sanacije i revitalizacije tvrđave Kastel za 1982.godinu.*, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika Banja Luka, Banja Luka, 1982.g.
3. *Općti uslovi za idejno rješenje sanacije, očuvanja, restauracije i revitalizacije tvrđave Kastel u Banja Luci*, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika BiH, Sarajevo, 1975.g.
4. *Prijedlog sanacije, očuvanja, restauracije i revitalizacije tvrđave „Kastel“* Republički zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, Banja Luka, 1998.g.
5. *Toranj 4, Kastel, Glavni projekat, arhitektonski dio, sistem vodovoda i kanalizacije*, RO “Projekat”, Banja Luka, 1983.g.
6. *Toranj 4, Kastel, Glavni projekat, Građevinski dio*, RO “Projekat”, Banja Luka, 1979.g.
7. *Toranj 3, Kastel, Glavni projekat, Arhitektonski dio, Sistem vodovoda i kanalizacije*, RO “Projekat”, Banja Luka, 1983.g.
8. *Toranj 3, Kastel, Glavni projekat, Građevinski dio*, RO “Projekat”, Banja Luka, 1979.g.

9. *Rekonstrukcija tornja 2 tvrđave Kastel, Banja Luka, Izvedbeni projekat, Projektni biro "Plan", Banja Luka, 1980.g.*
10. *Sanacija i restauracija Kapi-kule, tvrđava Kastel, Zavod za zaštitu kulturnih i prirodnih spomenika, Banja Luka, 1987.g.*
11. *Toranj 1 "Kastel" – Sanacija i adaptacija, Izvedbeni arhitektonsko-građevinski projekat, SOUR "Krajina", RO Zavod za studije i projekte Banja Luka, Banja Luka, 1982.g.;*
12. *Nacionalni restoran tvrđava Kastel, B. Luka, Izvedbeni projekat, Projektni biro "Plan", Banja Luka, 1981.g.*
13. *Mobilni ekran pozornice „Kastel“, Izvedbeni projekat, RO "Projekat", Banja Luka 1962.g.*
14. *Željezna vrata Kastela, RO „Projekat“ Banja Luka 1962.g.*
15. *Ljetna pozornica u Kastelu, izvedbeni projekat, RO "Projekat", Banja Luka 1970.g.*
16. *Projekat izvedenog stanja, faze 73-74, tvrđava Kastel, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika BiH, Sarajevo 1976.g.*
17. *Telefonsko priključenje tvrđave „Kastel“ na MM Banja Luka, RO PTT saobraćaja "Banja Luka", 1981.g.*
18. *Vodovodno i kanalizaciono priključenje za Zavod za zaštitu kulturnih spomenika, Nacionalni restoran, Toranj 2, Zavod za studije i projektovanje Banja Luka, 1981.g.*
19. *Tvrđava Kastel, Interna niskonaponska mreža, RO "Projekat", Banja Luka 1980.g.*
20. *Idejno rješenje sistema vodovoda i kanalizacije za tvrđavu Kastel, Zavod za urbanizam, Banja Luka*
21. *Idejno rješenje sanitarne kanalizacije i cjevovoda f150 mm za tvrđavu „Kastel“, Zavod za urbanizam Banja Luka, 1981.g.*
22. *Restauracija obalnog bastiona 13 i poprečnog bastiona tvrđave Kastel Banja Luka, Zavod za ispitivanje materijala, Banja Luka, 1991.g.*
23. *Tvrđava „Kastel“ Banja Luka – restauracija poprečnog zida, Zavod za studije i projektovanje, Banja Luka, 1975.g.*
24. *Izvedbeni projekat za restauraciju južnog zida tvrđave Kastel, Zavod za arhitekturu građevinarstvo i geodeziju, Fakultet arhitekture i građevinarstva, Banja Luka, 2005.g.*
25. *Regulacioni projekat za plažu „Kastel“, Banja Luka, 1959.g.*
26. *Izvedbeni projekat hortikulturalnog rješenja za terasu Kastela, Banja Luka, KRO Banja Luka, OOUR "Cvjećar", Banja Luka, Banja Luka, 1982.g.*
27. *Hortikulturalno rješenje za tvrđavu Kastel, Zavod za studije i projektovanje, Banja Luka, 1976.g.*
28. *Tvrđava Kastel, Banja Luka, sanacija, očuvanje, restauracija, revitalizacija, Zavod za zaštitu kulturnih spomenika, 1975.g.*

Kriteriji za ulaganje

- Stopa povrata: Završetak radova će rezultirati povratom uložениh sredstava. Projekat je dugoročno održiv i uložena sredstva će se vratiti putem korištenja objekta i poboljšanja turizma.
- Sufinansiranje: ukupan iznos za sufinansiranje je 140 000 EUR.

- Sukladnost s odredbama o državnoj pomoći: grad Banja Luka je finansirao pripremu kompletnog projekta rekonstrukcije vrijednog 140 000 EUR.
- Vlasništvo nad imovinom (sadašnje i nakon okončanja projekta):
- Grad Banja Luka je vlasnik tvrđave Kastel. Kada se obavi restauracija, na osnovu idejnog rješenja funkcionalnog korištenja iz projekta restauracije, tvrđava Kastel će se koristiti kao javni prostor za kulturne događaje.

Sva prpratna dokumentacija kao što su: inžinjerski crteži, dokumentacija potrebna za izdavanje građevinskih dozvola, troškovnici i fotografije su dostupni na zahtjev.

PRILOG : Aktivnosti vezane za vidljivost projekta

Aktivnosti vezane za vidljivost projekta će se poduzeti u skladu sa provedenim specifičnim projektnim aktivnostima, prema pravilima i zahtjevima o vidljivosti EU-e.